


Ο ΠΥΡΣΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ



ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΗΝΩΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ
245 VALENCIA STREET SAN FRANCISCO, CALIFORNIA

ΤΕΥΧΟΣ 92-93-94

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ—ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1953

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ

Καθ' ἑκάστην Τετάρτην 8 μ. μ. γίνεται ἡ Ραδιοφωνικὴ Ἐκπομπὴ τῆς Κοινότητός μας μὲ ὁμιλητὴν τὸν Ἱερατικῶς Προϊστάμενον τῆς Κοινότητός μας, ἀπὸ τοῦ Ραδιοσταθμοῦ KLOK—170 kl.

—ΓΙΝΕΤΕ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΜΑΣ.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΑΙ

Ὅσοι περνοῦν μποστὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ρότσιλντ, ποὺ βρίσκεται στὸ πειὸ μοντέρνο ἐκεῖνο μέρος τοῦ Λονδίνου, παρατηροῦν ὅτι τὸ ἄκρον ἑνὸς ἐκ τῶν πλαισίων τῆς οἰκοδομῆς εἶναι ἀτελείωτον. Καὶ κάποιος ἴσως μὲ περιέργεια θὰ ἐπρόβαλε τὸ ἐρώτημα: «Δὲν μποροῦσε ὁ πλουσιώτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου νὰ πληρώσῃ γιὰ νὰ τελειοποιηθῇ τὸ πλαίσιο αὐτὸ ἢ μήπως ἡ ἀτέλεια αὐτὴ ὀφείλεται σὲ ἀπροσεξία;» Ἡ ἐξήγησις καὶ ἡ ἀπάντησις εἶναι πολὺ ἁπλαῖ. Ὁ Ρότσιλντ εἶναι ὀρθόδοξος ἑβραῖος καὶ κάθε εὐσεβὴς ἑβραῖος κατὰ τὴν παράδοσιν πρέπει κάποιο μέρος τοῦ σπιτιοῦ του νὰ τὸ ἔχῃ ἀτελείωτο, γιὰ νὰ θυμίζῃ καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ κόσμου, ὅτι ἐκεῖνος ποὺ κατοικεῖ μέσα εἶναι, ὡσὰν τὸν Ἀβραάμ, πάροικος καὶ ξένος στὴν γῆν αὐτήν. Τὸ ἀτέλειωτο πλαίσιο τῆς οἰκίας φαίνεται σὰν νὰ λέγῃ εἰς ὅλους ὅσοι βιαστικοὶ περνοῦν στὸν δρόμον, ἔχοντας ὡς μοναδικὴ σκέψι νὰ ἀποκτήσουν τὰ πλούτη τοῦ κόσμου ἢ νὰ κυλισθοῦν μέσα στὸν ὑλιστικὸ βοῦρκο τῆς ζωῆς: «Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Ρότσιλντ. Ὁ Ρότσιλντ ταξειδεύει στὴν αἰωνιότητα».

Πρέπει καὶ μεῖς συχνὰ νὰ φέρνουμε στὸν νοῦ μας πῶς εἴμαστε ταξειδιῶται. Ὁ καλὸς D. Stanley κάποτε ἀφῆκε τὴν ἀκόλουθη ἐπιγραφὴ γιὰ νὰ χαραχθῇ ἐπάνω στὴν πλάκα τοῦ τάφου του: «Τὸ τέλος ἑνὸς ταξειδιώτου ποὺ βρίσκεται στὸν δρόμο πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ». Ταξειδεύουμε λοιπὸν καὶ μεῖς. Γι' αὐτὸ θἆναι σφάλμα μας νὰ προσηλωθοῦμε στὴν ἕλξι αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ πράγματος ἀφοῦ πολὺ γρήγορα θἄμαστε μακρυά του. Πρέπει νὰ ἐνδιαφερώμεθα γιὰ κεῖ ποὺ θὰ φθάσουμε.

Π.

ΘΑ ΕΧΕΤΕ ΑΚΟΥΣΗ ΙΣΩΣ:

—Ὅτι ὁ Γολιὰθ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ πλησίον τῆς πόλεως Σώκχω καὶ ὅτι συνεπείᾳ τοῦ φόνου τούτου οἱ Φιλισταῖοι ἡττήθησαν.

—Ὅτι διὰ τῆς Χεττούρας, συζύγου τοῦ Ἀβραὰμ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Σάρρας, προῆλθον τέκνα ἅτινα ἐγένοντο προπάτορες πολλῶν ἀραβικῶν φυλῶν.

—Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἐλάτρευον καὶ ἓν εἴδωλον ὀνομαζόμενον ΜΕΝΙ (ἴδε Ἡσαΐας ξε΄, 11) ἐν Βαβυλῶνι, τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς Ο΄. καλεῖται καὶ τύχη ἢ εἱμαρμένη, χωρὶς ὅμως σήμερον νὰ γνωρίζωμεν τὴν θεότητα τὴν ὁποίαν ἀντεπροσώπευε τὸ ΜΕΝΙ τοῦτο.

—Ὅτι ὁ ὕσσωπος ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τοὺς Ψαλμοὺς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο κατὰ τοὺς ἑρμηνευτὰς παρὰ ὀρίγανον κοινῶς ρίγανι.

Π.

"Ο ΠΥΡΣΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ"

Μηνιαῖον Ἐκκλησιαστικὸν Περιοδικὸν τοῦ
Καθεδρικοῦ τῆς Κοινότητος «Ὁ Εὐαγγελισμὸς»

ΕΤΟΣ Ζ΄. Ἀριθ. 92-94 SAN FRANCISCO, CALIF. — Ὀκτώβριος-Δεκέμβριος, 1953 VOL. VII, No. 92-94

ΓΕΝΝΑΤΑΙ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ...

ΓΛΥΚΟΘΩΡΗ θὰ ξεπηδήσῃ μέσ' ἀπ' τὸ σύμπαν ἡ γλυκειὰ μέρα. Σύννεφα, ἥλιοι, καμπάνες, μορφὲς φωτεινές, φωνὲς χαρούμενες, ὅλα μαζὺ θὰ ἔλθουν μπροστὰ σὲ μιὰ νοητὴ φάτνη. Κι' ἐκεῖ μέσα θὰ γεννιέται ὁ Χριστός. Κάτι θὰ προσκομίσουν, κάτι ὅλοι, πιστοὶ καὶ ἄπιστοι, ἀπ' τὴν Χριστουγεννιάτικη μέρα, γιατὶ μιὰ ξεχωριστὴ πνοή, ποὺ ἴσως ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὰ ἄδυτα θαυματουργὰ βάθη ἔρχεται, σήμερα ἔχει τὴ δύναμι νὰ εἰσέρχεται εὐεργετικὰ κι' ἐλπιδοφόρα παντοῦ. Κι' ὅπου εἰσδύσῃ κινᾷ τὴν ἐλπίδα, ἀνασταίνει, γράφει τὰ σχέδια τῆς νέας πορείας. Στὰ χωριὰ ὑψώνει τὴν σημαία τῆς νοσταλγίας, γιὰ καθαρὴ ἁπλότητα, γιὰ ἁγνὴ αἰωνιότητα. Στὲς πόλεις χτίζει τὲς γέφυρες γιὰ νὰ βγῇ ἔξω ἡ ἀσφυξία καὶ ἡ πίεσις τῆς ζωῆς. Αἱ καρδιὲς νοιώθουν μιὰ θωπεία. Σὰν τὸ Θεῖο Βρέφος μὲ τ' ἁπαλὸ χεράκι του νὰ ζητᾷ τὰ τραύματα π' ἀφῆκαν οἱ πόνοι, αἱ ἁμαρτίες, τ' ἀνεκπλήρωτα ὄνειρα. Ἡ εἰρήνη βρίσκει τοὺς παλμοὺς τῆς καρδιᾶς καὶ ἡ εὐδοκία φτερουγίζει στὲς θορυβημένες μέσα διάνοιες.

Ὁ Χριστὸς γεννᾶται.. Καὶ πρέπει ὅλα νὰ νοιώσουν τὸ μουσικὸ τραγοῦδι τῶν ἀοράτων ἀγγέλων ποὺ ψαλιδίζουν τὰ φτερά τους πάνω ἀπ' τὲς μοῖρές μας. Τὰ φύλλα στὰ δένδρα τρεμουλιάζουν σάν ἀπάνω στὲς χορδὲς γύρω στὲς ὁποῖες δέθηκε ἡ χλωροφύλλη τους νὰ δοξαρίζεται τὸ πειὸ ξαφνικὸ μὰ σημαντικὸ καὶ χαρμόσυνο μήνυμα τοῦ Θεοῦ, μὲ νότες ποὺ φέρνουν τὴν ἀφύπνισι. «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ηὐδόκησα...». Καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀναλογίζεται τὴν χάριν.... Νέα ζωὴ θ' ἀρχίσῃ. Νέες χαρὲς καὶ νέες συγκινήσεις. Τὴν μέρα αὐτὴ θὰ κλείσουν αἱ δυσκίνητες πύλες τοῦ ἐφιάλτου. Θὰ ἀναβρύσῃ μέσα ἀπ' τὰ σκοτάδια τοῦ νοῦ ὁ φωτεινὸς πίδακας ποὺ θὰ ὑψώσῃ μιὰ φωτεινὴ στήλη πνευματικὴ μέσα στὰ μαῦρα σύννεφα τῆς πικραμένης ζωῆς μας. Κι' ὅταν στὶς ἐκκλησίες διθυραμβικὰ θ' ἀκουσθῇ τὸ «Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε», δίχως προσπάθεια οἱ πιστοὶ μὰ καὶ οἱ ἄπιστοι θὰ δεχθοῦν πὼς ἀρχίζει ἕνας νέος αἰώνας μὲ προοπτική, μὲ σκοπό, μὲ εὐαγγελισμοὺς ἐλπίδος. Γεννᾶται ὁ Χριστὸς καὶ γεννᾶται ἡ πειὸ δυνατὴ ἐλπίδα γιὰ ἀναγέννησι, ποὺ βάσι της ἔχει καὶ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν εὐδοκία. Ἐμεῖς ὅμως πῶς νὰ στεκώμαστε μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ θαῦμα;

Π. Φ.

ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΙΕΡΑΠΟΛΙΣ

Ἡ πόλις αὐτη ἅπαξ μόνον ἀναφέρεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Κολοσσαεῖς, κεφάλ. Δ΄., στ. 14. «Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει». Φαίνεται ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μία τῶν ἐξόχων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πλησίον τοῦ Μαιάνδρου. Κατεστράφη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Τάκητον ὑπὸ σεισμοῦ περίπου κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ Χριστιανισμὸς ἐξηπλώθη εἰς τὴν πέριξ τῆς πόλεως περιφέρειαν. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν Ἱεράπολιν ἐκηρύχθη καὶ ἐπεβλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Κολοσσῶν. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν δύο αὐτῶν πόλεων ἦσαν τὰ αὐτὰ κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους καὶ ταυτοχρόνως σχεδὸν ἡ πρώτη ἐκκλησία εἰς τὴν Ἱεράπολιν ἱδρύθη μετὰ τῆς τῶν Κολοσσῶν. Σήμερον ἡ πόλις ὀνομάζεται Παμποὺκ-Καλεσσὶ καὶ μνημεῖα μέχρι σήμερον σωζόμενα, ἀλλὰ καὶ ἡ παροῦσα ἔτι φυσικὴ ὡραιότης τῆς πόλεως, μαρτυροῦσι περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς μεγαλείου. Ὑπάρχουν ἔτι ἐρείπια τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ γυμναστηρίου διηγούμενα, οὕτως εἰπεῖν, τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως. Ἡ πόλις ὑπῆρξεν ἡ πατρὶς τοῦ φιλοσόφου Ἐπικτήτου, ὅστις διεκρίθη διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν βαθύτητα τῆς σκέψεώς του. Ὡς ἱδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἱεραπόλεως φέρεται ὁ Ἐπαφρᾶς ὁ καὶ ἀναπτύξας ἐκεῖ πολὺν χριστιανικὸν ζῆλον, δι' ὃν ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολήν.

Π.

ΕΝΑ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

«Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.»

ΠΟΣΟΝ ἐλαφρὰ παραδεχόμαστε τὴν τελειότητά μας! Ἐπειδὴ κάποτε καὶ κάπου ἐκάμαμε μιὰ φιλανθρωπία, πιστεύουμε πὼς ὁ Θεὸς πρέπει νὰ στείλῃ τοὺς ἀγγέλους Του νὰ μᾶς στεφανώσουν μὲ τὸ χρυσοστέφανο τοῦ ἠθικοῦ θριαμβευτοῦ. Ἐκκλησιαζόμαστε, λέμε, προσπαθοῦμε νὰ μὴ κάνουμε κακό, δίνουμε τὴν συνδρομή μας στὴν Ἐκκλησία. Τί ἄλλο χρειάζεται γιὰ νὰ κληρονομήσουμε τὸν Παράδεισο; Ἀλλοίμονο πόσο εὔκολα παραδιδόμεθα στὴν αὐταπάτη! Ἀλλὰ τώρα θὰ στήσουμε τὴν μεγάλη δίκη. Θὰ προεδρεύσῃ ὁ Θεός. Θὰ εἶναι παρὼν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Ἀρχίζουμε. Ἀκούεται ὁ προεδρικὸς κόπανος. Ὁ συνήγορος ἀρχίζει νὰ παρουσιάζῃ τὴν ὑπόθεσίν του. Ὁ πελάτης μου ζητᾷ νὰ πολιτογραφηθῇ ὡς πολίτης τοῦ οὐρανοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Παραδείσου. Τὰ βλέμματα ὅλων εἶναι τεταμένα. Συνεχίζει ὁ συνήγορος. Θέλει νὰ ζήσῃ εὐτυχισμένος μέσα στὴν χαρὰ καὶ τὴν γαλήνη τῆς αἰωνιότητος ποὺ δίνεις Σὺ Δικαστὰ-Θεὲ σ' ὅλους ἐκείνους ποὺ σέβονται τὸν νόμον Σου καὶ ἐκτελοῦν τὲς προσταγές Σου. Ὁ Θεὸς-Δικαστὴς σωπαίνει μιὰ στιγμὴ καὶ ὕστερα λέγει: Γνωρίζεις, συνήγορε, τί ζητᾷς; Αὐτὸ ποὺ ζητᾷς γιὰ τὸν πελάτη σου προϋποθέτει μεγάλη προπαρασκευή. Ποιὲς ἀπὸ τὲς ἐντολές μου ἐτήρησεν; Ἡ ὑπεράσπισις ἀρχίζει νὰ τὲς ἀπαριθμῇ. Δὲν ἐμοίχευσε, δὲν ἔκλεψε, δὲν ἐψευδομαρτύρησε, ἔδειξε ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἀπέραντο σεβασμὸ στοὺς γονεῖς του, κι' ἀγάπησε τὸν γείτονά του σὰν τὸν ἑαυτόν του. Ὑπάρχει τίποτ' ἄλλο ποὺ νὰ μὴ τὸ ἐξετέλεσεν; Ὑπάρχει κανένα ἄλλο σημεῖο ποὺ νὰ τὸν ἐμποδίζῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ τόσο διακαῶς ποθεῖ; Μάλιστα ἀπαντᾷ ὁ Δικαστὴς-Θεός. Αὐτὸ ποὺ ζητᾷ ὁ πελάτης σας προϋποθέτει μεγαλείτερες θυσίες καὶ τελειότητα. Πρέπει λοιπὸν νὰ πωλήσῃ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του καὶ ὅ,τι βγάλει νὰ τὰ δώσῃ στοὺς πτωχοὺς κι' ὕστερα ν' ἀκολουθήσῃ ὡς ἁπλοῦς μαθητὴς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἐδῶ ὁ πελάτης γέρνει σιγὰ στὸ αὐτὶ τοῦ συνηγόρου καὶ τοῦ λέγει νὰ σταματήσῃ κάθε ἄλλη ἐνέργεια, καὶ λυπημένος τὸν παίρνει καὶ φεύγουν. «Ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα...».

Ἀπὸ τὴν δικαστικὴ ἕδρα βλέπει τὴν θλιβερὴ αὐτὴ σκηνὴ ὁ Θεὸς-Δικαστὴς καὶ λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸν πλούσιο νέο ποὺ ἔφυγε μὲ τὸν συνήγορο μὴ ἔχοντας τὸ θάρρος νὰ θυσιάσῃ τὰ ἐγκόσμια πλούτη του, εἶπε τὰ περίφημα ἐκεῖνα: «...πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν...». Εἶναι πειὸ εὔκολο τὸ χονδρὸ παλαμάρι νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν μικρὴ τρύπα τῆς βελόνης παρὰ πλούσιος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Μπροστὰ σ' ὅλα αὐτά, ὄχι μόνον ἐμεῖς, μὰ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ποὺ ἄκουσαν ρώτησαν ἔκπληκτοι: Ἀφοῦ τόσο δύσκολο εἶναι αὐτό, ποιὸς ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους ποὺ μαστίζονται ἀπὸ χίλιες ἀδυναμίες καὶ ἐλλείψεις θὰ ἐπιτύχῃ; Τὴν ἀπάντησιν ὅμως σπεύδει νὰ τὴν δώσῃ ὁ Ἰησοῦς. Ἐκεῖνα, λέγει, ποὺ εἶναι ἀκατόρθωτα ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους εἶναι κατορθωτὰ ἀπ' τὸν Θεόν. Αὐτὸ εἶναι ὄχι μόνον σοβαρὸ ἀλλὰ καὶ διαφωτιστικὸ σημεῖο ποὺ δυναμώνει τὴν ἐλπίδα. Ἡ ἄπειρη ἀγάπη καὶ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ εἶναι ποὺ μᾶς σώζουν.

Σ' ὅλην αὐτὴν τώρα τὴν εἰκόνα ἂς προβληθῇ σὰν μία σύγκρισις κι' ὁ σύγχρονος Χριστιανός. Ποία εἶναι ἡ στάσις του ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ἀπέναντι τοῦ νόμου Του καὶ τῆς βασιλείας Του; Οἱ νόμοι τοῦ Θεοῦ τηροῦνται ἀπὸ τοὺς ὀλίγους. Οἱ πολλοὶ ζοῦν καὶ σκέπτονται καὶ πιστεύουν τὲς ὑλιστικὲς καὶ ἠθικὲς χίμαιρες. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς γονεῖς; Δυστυχῶς εἶναι ἀναιμικός. Διαρκῶς ἀμβλύνεται. Καὶ ἡ μοιχεία; Τὴν ἀπάντησιν τὴν δίδουν οἱ μεγάλοι τίτλοι τῶν πρώτων σελίδων τῶν ἐφημερίδων καὶ αἱ φωτογραφίαι μὲ τοὺς διαφόρους ἥρωας καὶ τὰς ἡρωΐδας. Μοιχεία εἴπατε; Ἀλλὰ τοὐλάχιστον νὰ ἔλειπεν ἡ ψευδομαρτυρία;... Εἰρωνικὴ ἀκούεται ἡ συνείδησις πολλῶν ἀνθρώπων. Ὢ δυστυχία!... Ἀφοῦ ἀκόμα καὶ

(Συνέχεια εἰς τὴν 12ην σελίδα)

ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ -- ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΙΣ -- ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

ΜΕΤ' ἐξαιρέτου χαρᾶς καὶ ἰδιαιτέρας ἱκανοποιήσεως ἐνετρυφήσαμεν εἰς ὅσα ἄμεσα καὶ ἔμμεσα δημοσιεύματα προὐκάλεσεν ἡ ἐν τῷ «Ἀποστόλῳ Ἀνδρέᾳ», ὀργάνῳ τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ τῷ «Πυρσῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ» δημοσιευθεῖσα μελέτη ἡμῶν περὶ Ψυχοθεραπευτικῆς καὶ Ἐξομολογήσεως». Τὰ ἐκ ταύτης προκύψαντα ἢ μέλλοντα νὰ ἐπακολουθήσουν σχόλια εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐρεύνης καὶ μελέτης τοῦ οὐσιώδους τούτου ζητήματος, διά τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ψυχοθεραπευτικήν. Βεβαίως, ὅταν τις δὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια δέον νὰ πρυτανεύῃ, ἥτις καὶ μόνη διὰ τῆς θείας συναντιλήψεως φέρει τὴν εὐεργετικὴν ἐξέλιξιν, φθάνει εἰς παντοίους ἀφορισμούς, οἵτινες πᾶν ἄλλο ἢ ἐπιστημονικὸν καταρτισμὸν δηλοῦσιν.

Ὁμολογοῦμεν τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν, ἥντινα προκαλεῖ τὸ γεγονὸς τῆς ὁμολογίας ψυχιάτρων τινῶν, ὅτι οὐδεμία πλέον ἀντιδικία ὑφίσταται μεταξὺ θρησκείας καὶ ἐπιστήμης. Δυστυχῶς ὅμως ἄλλοι τούτων τόσον ἐλαφρῶς ἐκφράζονται ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου σημείου τῆς ἁρμονίας Θρησκείας καὶ Ἐπιστήμης, ὥστε νὰ διερωτᾶταί τις εὐνοήτως περὶ τῆς στάσεως, ἣν θὰ ἔδει νὰ τηρήσῃ ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ ὅλου ζητήματος.

Καὶ λέγουσιν οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας ψυχίατροι, ὅτι ἡ καλῶς ἐννοουμένη Ἐπιστήμη οὐδαμῶς ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ θίξῃ τὴν θρησκείαν. Ζήτημα ὅμως γεννᾶται εἰς ποῖον σημεῖον θὰ χαραχθῶσιν τὰ ὅρια καὶ ἡ γραμμὴ τῆς καλῶς ἐννοουμένης Ἐπιστήμης. Διότι οἱ θίγοντες τὴν θρησκείαν εἶναι ἐνίοτε ἐξοχότητες εἰς τὸν κλάδον τῆς νεοπαγοῦς ἐπιστήμης τῆς Ψυχιατρικῆς, ὡς ἀμέσως θέλομεν σημειώσῃ.

Οὕτω ὁ Henry Alden Bunker, M.D., λέγει: «Αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι ἐξεπήγασαν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης ἐξ ἧς καὶ ἅπασαι αἱ ἐπιτεύξεις τοῦ πολιτισμοῦ· ἐκ τῆς ἀνάγκης δηλονότι πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ τῆς συντριπτικῆς ὑπεροχῆς τῆς φύσεως καὶ τῶν στοιχείων αὐτῆς, ἅτινα ὡσεὶ νὰ ἐμπαίζωσι παντελῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἐξουσίαν—σεισμός, κυκλών, πλημμύρα, ἐπιδημία, καὶ ὑπεράνω ὅλων τούτων τὸ ὀδυνηρὸν καὶ ἀδιάλυτον αἴνιγμα τοῦ θανάτου—δυνάμεις μεθ' ὧν ἡ φύσις, ἀδυσώπητος καὶ ἀσυγκίνητος, φέρει πρὸ ἡμῶν καὶ πάλιν τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ ἀνυπεράσπιστον ἡμῶν ἐξ οὗ ἐνομίσαμεν ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶχεν ἡμᾶς ἀπαλλάξει . . .».[1] Εἶναι οἱ λόγοι οὗτοι ἐχέγγυα εὐνοϊκῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀρχῆς τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ ἐκτιμήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐξηγήσεως τοῦ τε θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ τῆς σχέσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τἀνάπαλιν; Καὶ ταῦτα ὠχριοῦν πρὸ ἐκείνων ἅτινα ὁ S. Freud ὑπὸ τύπον πορισμάτων παρέδωκεν ἡμῖν. Σημειωθήτω δὲ ὅτι καὶ οὗτος θεωρεῖται σύγχρονος. «Ἡ νεύρωσις εἶναι ἰδιωτικὸν θρησκευτικὸν σύστημα, ἡ θρησκεία εἶναι μία παγκόσμιος νεύρωσις».[2] Καὶ ἀλλαχοῦ ἡ θρησκεία χαρακτηρίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς τραυματίζουσα δύναμις καὶ ὡς μορφὴ καὶ ὡς περιεχόμενον, ἔτι δὲ καὶ ὡς ψευδαίσθησις. Ταῦτα ἀναγκάζουν τὸν R. Casey τοῦ Πανεπιστημίου Brown νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι: «Ἓν ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐμποδίων εἰς τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Ψυχαναλύσεως συμπαθητικὴν κατανόησιν τῆς Θρησκείας ὑπῆρξε τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Freud βασικῶς ὑπῆρξεν ἐχθρικὸς ἐναντίον αὐτῆς».[3]

Ἂς ἀκούσωμεν ὅμως καὶ τὰς παρατηρήσεις τοῦ R. Casey εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Θρησκείας εἰς ὅσα εὑρίσκονται ἐν τῷ «ὑπερεγώ». Λέγει: «Τὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τῆς Θρησκείας στοιχεῖα εὐκόλως ἀπορροφῶσι τὰς [ἐν αὐτῷ δηλ.] συγκρούσεις καταλήγοντα εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, ὥστε τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ ἡ ἐξάσκησις τῆς λατρείας νὰ ἀποβαίνωσιν δωροδοκίαι εἰς τὸ «ὑπερεγώ», ἄνευ ὅμως τελικῆς ἐπιτυχίας εἰς τὸν ἀντικειμενικόν των σκοπὸν καθότι δὲν ἐπιλαμβάνονται τῆς πραγματικῆς καταστάσεως εὐθέως καὶ τιμίως. Ἡ Θρησκεία ἀποβαίνει σύμπτωμα νευρώσεως ἀντὶ θεραπείας καὶ ἐγκαταλείπει τὴν ἀκριβῆ λειτουργίαν αὐτῆς, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἐξάτμισιν τῆς συγκρούσεως καὶ ἐξάπλωσιν τῆς ἐνοράσεως τῆς ἀμέσου πραγματικότητος. Τοῦτο ἰδίως ἀληθεύει εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἠθικῆς, ὅπου ἔργον τυγχάνει τῆς Θρησκείας νὰ μετατρέψῃ τὸν φόβον εἰς ἀγάπην, τὴν ἀνησυχίαν εἰς ἐμπιστοσύνην κ.τ.λ. Τὸ «ὑπερεγὼ» δέχεται τὴν ἐπέμβασιν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἱκανοποιεῖται ἐκ τῆς δωροδοκίας. Διὰ τῆς ἀφέσεως δύναται νὰ ἀποβῇ ἀκόρεστον καὶ ἁρπακτικόν. Δύναται νὰ περιορισθῇ μόνον διὰ διοράσεως, ὀξυδερκείας, διὰ συναισθήσεως τῆς ἀναλογίας καὶ εὐτραπελίας».[4]

Εἰς ποῖον σημεῖον τῶν ἀνωτέρω πορισμάτων εἶναι δυνατὸν ὁ μελετητὴς νὰ ἀνεύρῃ τὸν Προνοητὴν Θεόν, τὴν ἐπενέργειαν τῆς Θείας Χάριτος, τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν τῆς πίστεως, τὴν διὰ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἧς προΐσταται ὁ Κύριος, ἐπίδρασιν κ.τ.λ.; Συμφωνοῦσιν ἐνταῦθα Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη; Ἀλλὰ εἶπον ἡμῖν: Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν καὶ ὅτι ὁ ψυχαναλυτὴς συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην προοδεύει, εὑρίσκει, ἀνακαλύπτει, συστηματοποιεῖ καὶ . . . θεραπεύει. Κάποτε μάλιστα. Ἄλλοτε κατόπιν τῆς παρόδου πολλοῦ χρόνου. Ἄλλοτε ἀποτυγχάνει, διότι εἶναι πεπερασμένη ἡ ἱκανότης καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ. Ὁμολογεῖ τότε ὅτι μόνον ὁ Ὕψιστος δύναται νὰ εἰσδύσῃ καὶ νὰ ἐπέμβῃ. Καλῶς. Διὰ νὰ εἶναι ὅμως λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ ὁ κληρικὸς σημαίνει ὅτι παύει νὰ ὑπάγεται ἢ νὰ εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν δυνατότητα τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν κατη-

---

1 *Psychoanalysis and the Social Sciences.* Vol. 3. Ἔτος 1951. Introduction, σελ. 10.

2 *Religion, Compulsion and Father.* A. Prestwood. 1948.

3 *Religion and Psychoanalysis.* Psychiatry, vol. 6, 1943. Σελ. 291.

4 Αὐτόθι, σελ. 297.

γορίαν ταύτην τοῦ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν», τοῦ καλλιεργητοῦ τῶν δυνάμεων καὶ τοῦ θεραπευτοῦ; Καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς προεκτάσεως—ἐντὸς πάντοτε τῶν ὁρίων τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν καὶ μυστηρίων—ἐξερεύνησις τῶν διαφόρων ψυχικῶν φαινομένων καὶ θεραπεία τῶν ἐμφανιζομένων ἀνωμαλιῶν;

Ἂς μὴ λησμονῆται ὅτι ὁ Χριστὸς «κεφαλή ἐστι τῆς Ἐκκλησίας». Κεφαλὴ ὅμως τῆς Ψυχαναλύσεως καὶ Ψυχοθεραπευτικῆς ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος τῶν ἀνθρώπων ἐπιστημόνων, ὧν τινες μάλιστα ἐνίοτε μυθοποιοῦσι τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Χριστιανισμοῦ,[5] παρουσιάζοντες ταῦτα ὡς ἁπλοῦν ἔργον ἀνθρώπων, διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς προσωπικότητος αὐτῶν ἐπιβαλλομένων κατὰ καιροὺς εἰς ὁμάδας[6] καὶ ἄτομα, ἢ καὶ συγκρίνοντες τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τοῦ Προμηθέως εἰς συνέδρια καὶ κοινὰς συναντήσεις, ὡς ὁ Robert Wayne.[7]

Ἀλλ' εἶπον οἱ θορυβηθέντες ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ Ἐξομολογήσεως καὶ Ψυχαναλύσεως: Ἄλλο Θρησκεία καὶ πίστις καὶ ἄλλο Ἐπιστήμη. Ἐπικίνδυνος πολὺ οὗτος ὁ διαχωρισμός. Ἐφ' ὅσον ὡμολογήθη παρ' αὐτῶν ἀλλαχόσε, ὅτι οὐδεμία ἀντιδικία ὑφίσταται μεταξὺ Ἐπιστήμης καὶ Θρησκείας, πῶς τοῦτο δύναται νὰ συμβιβασθῇ; Πᾶν τὸ ἀκολουθοῦν κεχωρισμένον ἀπὸ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως δρόμον δὲν δύναται νὰ ἐκκινῇ ἐκ τῆς αὐτῆς βάσεως καὶ μηδὲ εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα νὰ καταλήγῃ. Ἡ ἐκκίνησις τῆς πίστεως καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἄρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ. Πόθεν προβάλλονται ἢ ἄρχονται τὰ ἴχνη τῆς Ψυχαναλύσεως ἢ τῆς Ψυχιατρικῆς ἐν γένει; Ἡ συνύπαρξις δύο ἀρχῶν καὶ δύο ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων δυνάμεων καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς ἀτελείας ἀμφοτέρων ἢ καὶ τῆς ἀπώσεως ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ μόνη ἑπομένως ἀρχὴ ἀπομένει ἡ ἐκ Θεοῦ πηγάζουσα ἀπ' εὐθείας. Καὶ ἐπειδὴ «παρὰ τῷ Θεῷ ἀδυνατεῖ οὐδὲν» δέον νὰ ἀποκηρυχθῇ πᾶσα ἔξω τῆς θρησκείας βάσις καὶ πρόοδος τῆς Ψυχοθεραπευτικῆς καὶ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ ἀρχὴ ἐκείνη ὅτι «πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον», δηλ. ἐκ Θεοῦ. Ἑπομένως ἀφοῦ «ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται μόνον παρὰ τῷ Θεῷ» καὶ ἐκδηλοῦται καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, δὲν εἶναι πρέπον νὰ ξενίζῃ ἡ προσπάθεια τῆς τελευταίας, ὅταν παρουσιάζῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἐξομολογήσεως ἐπὶ τῶν ψυχικῶς νοσούντων καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ψυχανάλυσιν. Τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἐνδιαφέρουν τὸ ἐγὼ καὶ τὸ ὑπερεγώ, ἡ συνείδησις καὶ τὸ ὑποσυνείδητον, ἡ σύγκρισις μεταξὺ Ἐξομολογήσεως καὶ Ψυχαναλύσεως καὶ ἡ ἔρευνα περὶ τὴν σύγκρισιν ταύτην, αἱ ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ ἀπωθηθεῖσαι ἀνικανοποίητοι τάσεις, αἱ ἐνοχαί, αἱ διάφοροι ἐσωτερικαὶ ἀντιδράσεις, αἱ σκέψεις καὶ ἐπιθυμίαι, ἅστινας καίτοι ἀγνοεῖ ὁ πάσχων ὅταν εὑρίσκωνται ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ κεκρυμμέναι, ὅμως κατόπιν τῆς σχετικῆς πάλης μεταξὺ ὑποσυνειδήτου καὶ συνειδήσεως τὰς αἰσθάνεται ὑπὸ μορφὴν ἀγωνίας καὶ ἄλλων συμπτωμάτων καὶ ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ συνειδήσει πλέον, ὁπότε ὁ κατηρτισμένος ψυχιατρικῶς κληρικὸς δύναται νὰ τὰς ἀνεύρῃ καὶ τὰς θεραπεύσῃ διὰ καταλλήλου μεθόδου ἔχων ἅμα καὶ κυρίως ὡς ἀρωγὸν τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ τὴν ἱερατικήν, τὴν βαθυτάτην πίστιν καὶ εὐσέβειαν καὶ τὰς εὐεργετικὰς ἐκείνας θρησκευτικὰς προϋποθέσεις, αἵτινες πηγάζουν ἐκ τῆς Θρησκείας τῆς Ἀποκαλύψεως. Οὕτω ἐκ τῶν δι' ὑποτροπῆς καὶ τῆς ἀναφερθείσης ἐσωτερικῆς πάλης ἐν τῇ συνειδήσει ἐμφανισθέντων καταστάσεων δύναται νὰ ἀνατρέξῃ εἰς πρωταρχικὰς αἰτίας καὶ εἰς αὐτὸ ἔτι τὸ ὑποσυνείδητον ὡς θεραπευτής.

Πόσον εὐεργετικὸς εἶναι ὁ συνδυασμὸς οὗτος κληρικοῦ-ψυχιάτρου καταφαίνεται διὰ μιᾶς συγκρίσεως τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ πρὸς ἐκείνας τὰς ὁποίας δύνανται νὰ παραθέσωσιν αἱ διαιρέσεις μεταξὺ Φροϋδισμοῦ καὶ λοιπῶν σχολῶν Ψυχιατρικῆς, ὧν εἷς ἐκπρόσωπος μάλιστα ἱκάνει μέχρι τοῦ σημείου νὰ χαρακτηρίζῃ τὴν Ψυχανάλυσιν ὡς ἁπλῆν «κοινὴν λογικήν». Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἡμέτερος κλῆρος παρημέλησεν τὴν παρακολούθησιν τῆς Ψυχιατρικῆς καὶ Ψυχαναλύσεως, ὡς ἐτονίσθη εἰς ἕτερον ἄρθρον ἡμῶν, ἐγένετο πρόξενον καὶ ἀφορμὴ εἰς πολλὰς περιοχὰς ἀπουσίας τῶν χριστιανῶν — τοὐλάχιστον πολλῶν ἐξ αὐτῶν — ἐκ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως. Οὗτοι κατέφυγον εἰς τοὺς ψυχιάτρους. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολλαὶ εἰδικαὶ περιπτώσεις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναφερθοῦν ἂν δὲν ἠμπόδιζον ἄλλοι λόγοι. Ἁπλῆ παρατήρησις θὰ ἀπεδείκνυε, ὅτι εἰς ψυχιάτρους καὶ ψυχαναλυτὰς δὲν καταφεύγουν μόνον οἱ σοβαρῶς πάσχοντες καὶ οἱ προκεχωρημένης ψυχοπαθείας, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν πλήρει ἐγρηγόρσει εὑρισκόμενοι ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς συνεπείας ὡρισμένων πράξεων ἢ ἄλλων διαφωνιῶν. Ἐφ' ὅσον δὲ ὑπάρχουν ἕτεροι ἐπιστήμονες ἐκείνων οὓς ἀνεφέρομεν ἐν ἀρχῇ ἀναγνωρίζοντες τὴν θαλπωρὴν τῆς Θρησκείας, συνεπῶς καὶ αὐτονοήτως καὶ τῆς Ἐξομολογήσεως (ὡς μέρους τοῦ ὅλου) εἰς παρομοίας περιπτώσεις ἀτόμων καὶ ὁμάδων, δὲν βλέπομεν διατὶ ἡ σύγκρισις[8] μεταξὺ Ψυχαναλύσεως καὶ Ἐξομολογήσεως νὰ ἐνοχλῇ τινας. Τοιοῦτοι συσχετισμοὶ πολλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὴν κλινικὴν θεραπείαν καὶ τὴν ὅλην Ψυχανάλυσιν.[9] Πολὺ κακῶς δὲ καὶ ὑπερφιάλως χαρακτηρίζονται οὗτοι ὡς ἀτυχεῖς καὶ ὡς ἐνδείξεις ἐλλείψεως ἐπαρκῶν γνώσεων ἀπὸ μέρους τῶν κληρικῶν τῶν ποιούντων τοὺς συσχετισμούς. Διότι καὶ ἂν ἔτι ὁ λαϊκὸς John A. O'Brien, Ph.D., LL.D., καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Notre Dame, ὅστις συνέγραψε τὸ «Ψυχιατρικὴ καὶ Ἐξομολόγησις», δὲν ἠδύνατο νὰ προσαχθῇ εἰς ἀπόδειξιν ὅτι οὐχὶ μόνον κληρικοὶ ἀσχολοῦνται μὲ

[5] *The Psychoanalytic Study of Religion.* R. Casey. 1938. Τοῦ αὐτοῦ *Motivation of Religious Thought and Fantasy.* Psychiatry, vol. 219, 1942, κ.τ.λ.

[6] Psychiatry, vol. 14, 1951, σελ. 455. *The Development and Validation of Religious Faith.* Anton T. Boisen.

[7] *Prometheus and Christ.* Psychoanalysis and the Social Sciences, vol. 3, 1951. New York.

[8] *Psychoanalysis and Religion.* Erich Fromm. Yale University. Σελ. 249. *Psychotherapy.* The Psychoanalytic Review, Vol. 3, No. 2.

[9] *Religion and Psychoanalysis.* S. Hiltner. Σελ. 139.

τοιούτους συσχετισμούς, ἐπειδὴ διδάσκει εἰς Πανεπιστήμιον χριστιανικὸν ἐξαρτώμενον ἐκ κληρικῶν, θὰ προσήγομεν τὸν Dr. John Rathbone Oliver, ψυχίατρον, εὐγλώττως συνηγοροῦντα. Ἰδοὺ τί λέγει: «Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἤμην γονατιστὸς εἰς μίαν ἐκκλησίαν. Πρὸ ἐμοῦ εἶχε γονατίσει μία κόρη 16 περίπου ἐτῶν. Ἦτο καταφανῶς νευρικὴ καὶ βασανισμένη. Ἐστρέφετο πέριξ. Δὲν ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ ἀκίνητος. Ἀπὸ ἕνα βλέμμα αὐτῆς τὸ ὁποῖον ἠδυνήθην νὰ συλλάβω ἐδείκνυε τὴν μορφὴν προσώπου εἰς μεγάλην πνευματικὴν ἀπελπισίαν. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀποσύρω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ αὐτῆς. Ἐφαίνετο ἡ ἀγωνία προσωποποιημένη. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἠγέρθη καὶ μετέβη εἰς τὸ Ἐξομολογητήριον. Ἠγέρθην ὡσαύτως καὶ μετέβην εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, διὰ νὰ γονατίσω πρὸ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ὁ χρόνος παρῆλθε συντόμως. Μετ' ὀλίγον πρόσωπόν τι ὠθῆσάν με ἐλαφρῶς ἦλθε καὶ ἐγονάτισε πρὸ τοῦ Βωμοῦ, ὀλίγους πόδας μακράν μου. Ἦτο ἡ ἰδία κόρη. Ἀλλὰ ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου δὲν εἶδον μίαν τοιαύτην ἀλλαγήν. Ὅλαι αἱ ὑπερεντάσεις αὐτῆς ἐξέλιπον· αἱ γραμμαὶ στενοχωρίας ἐπραΰνθησαν εἰς τὴν μορφήν της. Τώρα πλέον δὲν ὑπῆρχον σημεῖα βασάνων· δὲν ὑπῆρχεν ἀγωνία — μόνον τελεία ἀνάπαυσις, εἰρήνη καὶ πασιφανῶς μεγάλη εὐτυχία, ἥτις διεγράφετο εἰς τὸ χαμόγελον τῶν χειλέων αὐτῆς. Ἐὰν ἐγὼ ὡς ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ ἠδυνάμην νὰ κάμω δι' ἐκείνην τὴν κόρην εἰς τρεῖς ὥρας, ὅ,τι ἐπετεύχθη εἰς δέκα καὶ πέντε λεπτά, θὰ ἐθεώρουν ἐμαυτὸν εὐφυέστατον ἰατρόν. Τὴν ἐπρόσεξα ποιοῦσαν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἐκ τοῦ μετώπου εἰς τὸ στῆθος καὶ ἐκ τοῦ ὤμου εἰς τὸν ὦμον, μὲ μίαν χεῖρα σταθεράν, ἱκανήν, ἀκριβῆ, συντονισμένην. Μετὰ ἐδίπλωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ὕψωσε τὴν μορφὴν εἰς τὸ Ἱερόν. Ἐκείνη ἡ μορφὴ ἀκόμη ἔφερε τὰ ἐξηραμένα δάκρυα, ἀλλὰ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον ἀνέφελοι. Ἀφῆκα αὐτὴν ἐκεῖ — μὲ μίαν εὐχαριστήριον εὐχὴν — τὴν ἀφῆκα ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ εἴπω ἄνευ ἀσεβείας — εἰς τὸν οἶκον μετὰ τοῦ Θεοῦ αὐτῆς. Ὅλα ταῦτα ἦσαν μαγεία, πρόληψις, συναισθηματικὴ αὐθύπνωσις, ἴσως οἱ ὑλισταὶ φίλοι μου νὰ εἴπωσιν. Λοιπὸν ἄφετε αὐτοῖς νὰ λέγωσιν οὕτω, ὅσον συχνὰ θέλουσιν. Θὰ ἀρχίσω νὰ ἀκούω αὐτοὺς ὅταν ὁ ἰδιαίτερος αὐτῶν τύπος τῆς μαγείας καὶ ὑπνώσεως ἐπιτύχῃ νὰ ἔχῃ τὰ ΑΥΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ».[10]

Εἶναι λοιπὸν ἔγκλημα ἂν ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας σκέπτωνται σοβαρῶς περὶ τῆς τοποθετήσεως τῆς Ψυχαναλύσεως, ἥτις σφοδρῶς ἐχαρακτηρίσθη παρὰ πολλῶν ὡς ἀκολουθοῦσα τροχιὰν ἀντίθετον ἐκείνης ἣν ἀκολουθεῖ ἡ ἀλήθεια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς ἐρεύνης, τῆς ποδηγετήσεως καὶ τῆς εὐρυτέρας οἰκοδομητικῆς πνοῆς τῆς Θρησκείας καὶ μερικῶς τῆς Ἐξομολογήσεως; Ἄλλωστε ἡ Ψυχιατρικὴ γενικῶς καὶ ἡ Ψυχανάλυσις, πλὴν σχετικῶν τινων ἐπιτυχιῶν, εὑρίσκεται ἐν τῷ σταδίῳ ἀκόμη πειραματισμῶν καὶ ὁ ζῆλος αὐτῶν ἱκάνει πολλάκις μέχρι τοῦ ἐξεζητημένου, συνδυάζων καὶ συγκρίνων τὰ πλέον ἄσχετα. Εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Ψυχαναλύσεως μέχρις ἑνὸς σημείου. Πέραν τούτου ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν λόγον καὶ τὰς ἐνστάσεις αὐτῆς. Διότι δὲν δύναται ἡ Θρησκεία νὰ ἀνέχηται νὰ χαρακτηρίζηται μύθευμα καὶ πρόληψις ἐν Πανεπιστημιακαῖς ἕδραις καὶ συνεδρίοις καὶ μελέταις τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ψυχανάλυσις εἶναι μία πτυχὴ καὶ ἀνολοκλήρωτος κατάκτησις τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιτεύξεως καὶ γνώσεως, οὐχὶ ἔτι ἐν ὅλαις ταῖς λεπτομερείαις ἀποκρυσταλλομένης βεβαιότητος καὶ ἀποτελεσματικότητος καὶ ἀντικειμενικῆς ἐπιτυχίας καὶ ἥτις ἐν νεανικῷ ἐνθουσιασμῷ βάλλει καὶ ἐναντίον τῶν οὐσιωδεστέρων δογματικῶν ἀληθειῶν, καταβιβάζουσα αὐτὴν ταύτην τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν λατρείαν πρὸς Αὐτὸν εἰς τὸ ἐπίπεδον ἄλλοτε νοσηρᾶς ψυχικῆς ἐνεργείας τῶν ἀτόμων καὶ ἄλλοτε μιᾶς ἐσωτέρας ἀφελοῦς καὶ βρεφικῆς τάσεως πρὸς ἐξεύρεσιν στηρίγματος εἰς τὴν μόνωσιν ἢ ἐξευμενισμοῦ καὶ κατευνασμοῦ τῶν ἐκ τῶν φυσικῶν νόμων ἐκδηλώσεων καὶ κινδύνων. Εἰς τὴν γνῶσιν ἡμῶν προσέπεσαν πρὸ πολλοῦ καὶ αἱ δι' ὑπνώσεως καὶ δι' ἠλεκτρικοῦ ταραγμοῦ (shock) καὶ ἰνσουλίνης θεραπεῖαι, ἅτινα ἐν χρήσει τῆς Ψυχαναλύσεως εὑρίσκονται. Ἐφ' ὅσον ἡ Ψυχανάλυσις θὰ ἠρκεῖτο εἰς τὸ τεχνικὸν αὐτῆς μέρος ὁμολογοῦσα ὅτι εἶναι μέσον καθοδηγούμενον ἐμμέσως ἐκ τῆς Προνοίας τοῦ Θεοῦ, οὐδεμίαν ἄρνησιν συμπαθείας ἠθέλομεν προβάλῃ. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ ἠχεῖ ὡς πρόκλησις εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν καὶ ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὸν παλαιὸν Πύργον τῆς Βαβέλ, εἶναι ἡ μεταπήδησις ἐκ τῶν μικρῶν ἐπιτυχιῶν αὐτῆς εἰς ὑπεροπτικὴν προσπάθειαν ὑποβιβασμοῦ τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν ἐν γένει — εὐτυχῶς μόνον ἐκ μερίδος τῶν ἐκπροσώπων αὐτῆς τῶν κλινόντων πρὸς τὰς θεωρίας τοῦ Freud. Τὰ περίφημα θεραπευτικὰ "insight" τοῦ R. P. Casey καὶ τῶν ἄλλων κορυφαίων Ψυχαναλυτῶν καὶ ἡ ὀξυδέρκεια καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀναλογίας καὶ ἡ διόρασις εἶναι καὶ ὅπλα τῆς θρησκείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Ψυχανάλυσις ἀναπτύσσει δραστηριότητα διὰ τοῦ μηχανι-

---

[10] *Psychiatry and Confession.* J. A. O'Brien, Ph.D., LL.D. New York, 1948. Σελ. 28.

σμοῦ αὐτῆς καὶ ἐν τῇ προόδῳ τῆς θεραπείας αὐτῆς, ὥστε νὰ προκαλῇ ἄρθρα εἰς τὸ περιοδικὸν "Cosmopolitan"[11] δι' ὧν ἡ Ψυχανάλυσις θεωρεῖται ἀντιθεϊκή, εὐνόητον ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέον νὰ ἐπέμβῃ, νὰ παρουσιάσῃ ἐν ὅλῳ τῷ κάλλει αὐτῶν τὰς ἀπόψεις αὐτῆς, τὰς ἰαματικὰς δυνάμεις τῆς πίστεως, τὴν ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν Θεϊκῶν ἀληθειῶν λειτουργίαν τῆς Ψυχαναλύσεως εἰς ἣν νὰ δώσῃ χριστιανικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἀφετηρίαν καὶ νὰ ἀναλάβῃ τήν τε διαφώτισιν καὶ τὴν ἀπὸ ἰδικῆς της πλευρᾶς ἑρμηνείαν πολλῶν φαινομένων καὶ ἐκδηλώσεων τῆς ψυχῆς. Διότι ἐπὶ τέλους ἡ τελευταία λέξις περὶ Ψυχαναλύσεως δὲν ἐλέχθη ἔτι καὶ διότι λίαν σκανδαλιστικῶς καὶ παραδόξως ἐμφανίζεται ὁ τρόπος τῶν πορισμάτων, τῶν συγκρίσεων καὶ τῶν παρομοιώσεων τῆς Ψυχαναλύσεως. Κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ ἐπλάσθησαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλ' ἡ προαγωγὴ τῶν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἱκανοτήτων γίνεται ἀσφαλέστερον διὰ τῆς καθοδηγήσεως τῆς Θρησκείας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐκδηλουμένου διὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας — στοιχείων ἐνυπαρχόντων ἐν τῷ Ἱερῷ Μυστηρίῳ τῆς Ἐξομολογήσεως.

Θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ὧδε τὴν κατὰ τὴν πρόοδον τοῦ ψυχαναλυτικοῦ μηχανισμοῦ γινομένην ὑποχώρησιν καὶ ἐξαφάνισιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, ἔστω καὶ ἂν ἐπανεμφανίζεται ἀργότερον.[12] Τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ μόνον σφοδρῶς ἐπιβάλλει τὴν ἐπέμβασιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς Ψυχαναλύσεως. Ἂς λείπῃ ἑπομένως ὁ ἐπικίνδυνος διαχωρισμὸς ὁ ἐλαφρᾷ τῇ συνειδήσει λέγων· ἄλλο θρησκεία καὶ ἄλλο ἐπιστήμη. Πολὺ ὀρθῶς ἐλέχθη ὅτι ἡ ἐπιστήμη συχνῶς ἀναιρεῖ ἑαυτήν. Ἡ Χριστιανικὴ ὅμως πίστις δὲν ἀναιρεῖ ἑαυτήν, διότι ἡ ἀκρίβεια αὐτῆς κατωχυρώθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ πίστις αὕτη ἔχει τὴν ἰδικήν της πορείαν καὶ τὰ ἰδικά της μέσα θεραπείας, ὧν ἓν καὶ ἡ Ἐξομολόγησις.

Ταῦτα περὶ τοῦ οὐσιωδεστάτου ὡς ἄνω ζητήματος. «Τὰ ἀληθῆ τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως τελειοῖ ἡ ἀλήθεια τῆς χάριτος». Ἀφοῦ δὲ ἀπεριφράστως ἐλέχθη ὅτι: «Ἡ Ἐξομολόγησις, ὡς Θεῖον Μυστήριον, δύναται νὰ κάμῃ θαύματα» ἐκεῖ, δέον οἱ προβαλόντες τὸ ὅτι οἱ ψυχαναλυταὶ καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ψυχαναλύωνται ἐνίοτε καὶ ἑπομένως καὶ οἱ τυχὸν κληρικοὶ τοιοῦτοι, νὰ ζητηθῇ ἡ ἀπάντησις. Διότι ἐξομολόγος κληρικὸς εἶναι ἀδύνατον λόγῳ τῶν δογματικῶν καὶ θρησκευτικῶν προϋποθέσεων νὰ ψυχαναλυθῇ. Δύναται ὅμως νὰ ἐξομολογηθῇ εἰς ἕτερον Πνευματικὸν (Κληρικόν). Π. Φ.

[11] Ἰούνιος 1947. Ἄρθρον Gretta Palmer.

[12] *Religion and Psychoanalysis.* R. P. Casey. Σελ. 295. Psychiatry, Vol. 6, No. 1, 1943.

ΚΛΕΠΤΟΥΝ...

Ἐκεῖνοι ποὺ κλέπτουν ὑλικὰ πράγματα, ἂν συλληφθοῦν καταδικάζονται ἀπὸ τὸν νόμον αὐστηρά. Ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπον καὶ τὸ μέγεθος τῆς κλοπῆς εἶναι καὶ ἡ ποινή. Ἀλλὰ αἱ κλοπὲς αἱ ἠθικὲς καὶ πνευματικές, ἂν καὶ πολλὲς φορὲς εἶναι χειρότερες καὶ μεγαλείτερες, δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν νόμοι ποὺ νὰ μποροῦν νὰ τὲς συλλάβουν μὲ τὴν ἁρπάγη τους. Ἡ μόνη τιμωρία εἶναι ἡ συνείδησις καὶ τοῦ λαοῦ ἡ κατάκρισις.

Κλέπτουν ἐκεῖνοι ποὺ δῆθεν ἀντιπροσωπεύουν περιφέρειες, κοινότητες, ὁμάδες, ἐνῷ στὴν πραγματικότητα δὲν ἀντιπροσωπεύουν οὔτε τὸν ἑαυτούλη τους. Κανεὶς δὲν ξέρει ἂν ἔχουν τὸ δικαίωμα, ἂν μποροῦν, ἂν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιπροσωπεύσουν τὸν ἑαυτούλη τους ἢ καὶ ἂν τὸν ἀντιπροσωπεύουν, ἂν ὁ ἠθικὸς νόμος καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀρετῆς δέχωνται, ἔστω καὶ νὰ ἀνεχθοῦν, τὴν ἀντιπροσώπευσι ἑνὸς τέτοιου ἑαυτούλη. Κλέπτουν ὅσοι δῆθεν τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐργάται καὶ ἀπατοῦν μὲ τὰ ἔργα, τὰ λόγια, τὸ κήρυγμα, τὸν ἑαυτό τους, τοὺς ἄλλους καὶ αὐτὸν τὸν . . . Θεόν. Κλέπτουν ἀπ' τὸν ἱδρῶτα τοῦ τιμίου ἐργάτου καὶ ἀπὸ τὴν δόξα τοῦ δαφνοστεφανωμένου ἥρωα ὅλα τὰ πολυώνυμα παράσιτα. Κλέπτουν ἀπ' τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν τιμίων κι' ἀπ' τὴν θυσία τῶν μαρτύρων οἱ διάφοροι ἐκπρόσωποι τῆς προσποιήσεως καὶ οἱ λεηλάται τῆς καιροσκοπίας. Κλέπτουν ἀπ' τὸν πολύτιμο χρόνο τῆς οὐσιαστικῆς ὑπηρεσίας στὴν ἀνθρωπότητα ὅσοι ἀπὸ ἐγωϊστικὴ καὶ μόνο φιλαυτία καὶ γιὰ ἱκανοποίησι τῆς τερατώδους ἐκείνης ψυχικῆς ἱκανοποιήσεως στέκονται στήλη σκότους μπροστὰ στὴν ἀναγεννητικὴ προσπάθεια καὶ τὴν πρόοδο. Κλέπτουν μὲ τὴν χειρότερη ἀδιαντροπία οἱ ψευδόπιστοι ἐκεῖνοι γιὰ τοὺς ὁποίους ξοδεύονται κόποι, ἱερὲς προσπάθειες, χρόνος καὶ ἐνθουσιασμοί, κι' ὅμως αὐτοὶ ἐνῷ φοροῦν ἀπ' ἔξω τὴν προσωπίδα μέσα κρύβουν τοὺς πειὸ ἄγριους σαρκασμοὺς γιὰ τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά. Κλέπτουν ἀπὸ τὴν δόξα, τὴν σοβαρότητα καὶ τὴν ἱερότητα τῆς ὑψηλῆς θέσεως, ὅσοι, ἂν καὶ ἀνάξιοι, ἀπὸ ματαιοδοξία ζήτησαν τὴν ὑψηλὴ θέσι κι' ἔτσι ἔκλεισαν τὴν πόρτα στὸν ἄξιο καὶ ἅγιο ἐργάτη τοῦ καλοῦ. Κλέπτουν ὅσοι μιλοῦν γιὰ κεῖνα ποὺ δὲν πιστεύουν καὶ στὰ χείλη τους προσβάλλεται καὶ ἐξευτελίζεται τὸ δίκαιο καὶ τὸ καλὸ καὶ ἐξασθενίζει ἡ εὐτυχία. Κλέπτουν ἀπ' τὴν ἀλήθεια ὅσοι κηρύττουν τὸ ψέμμα, γιατὶ ἔτσι βοηθοῦν στὸ νὰ ὑποχωρῇ τὸ μέτωπο τῆς πρώτης. Κλέπτουν ἀπ' τὴν εἰρήνην ποὺ φέρνει ἡ ἀγάπη ὅσοι τὴν μεταβάλλουν σὲ ὄργανο προσωρινῶν συμφερόντων. Τρα-

(Συνέχεια εἰς τὴν 15ην σελίδα)

ΕΝΤΟΝΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ...

ΟΛΑ ἔχουν κάποιαν ἀρχὴν καὶ κάποιαν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξαρτῶνται. Τὸ ποίμνιον τῶν προβάτων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ποιμένα. Τὸ χρῆμα ἀπὸ τὸ κράτος ἢ μᾶλλον τὸ ἔθνος. Ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὸν διδάσκαλον. Ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ τὸν ἰατρόν. Τὸ παιδὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Ὁ προσωπάρχης ἀπὸ τὸν ὑπουργόν. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς φύσεως ἀπὸ τὸν νόμον ποὺ ἔθεσεν ὁ Θεός. Ὁ στρατὸς ἀπὸ τὸν στρατηγόν. Ἡ εὐτυχία ἀπὸ τὸν σεβασμὸν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἀλλὰ ὁ ἄνδρας; Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ὁ Χριστός. «Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι...».

Ὁ ἄνδρας ἔχει ἐπικίνδυνη αὐτοπεποίθησι. Αὐταπατᾶται ἀπ' τὴν νευρώδη δύναμί του. Πιστεύει ὑπερβολικὰ στοὺς ἐνθουσιασμοὺς ἐκείνους ποὺ δημιουργοῦνται ἀπ' τὴν εὐκολία μὲ τὴν ὁποία κατορθώνει κάποτε νὰ ὑπερνικήσῃ τὰ προσκόμματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐπειδὴ βγαίνει συχνὰ ἀνέπαφος μέσα ἀπ' τὲς ταραχὲς τῆς ὀργῆς καὶ τὲς ἰδιοτροπίες τοῦ περιβάλλοντός του μεθᾷ ἀπὸ ἐγωϊσμόν. Τὸν ἐγωϊσμὸν αὐτὸν τὸν ὑποθάλπει καὶ ἡ στοργικὴ ἀφοσίωσις τῆς συζύγου. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι ποὺ πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ χριστιανικὴ ἐγρήγορσις τοῦ ἀνδρός. Εὔκολα καὶ μὲ ἁπαλὲς θωπεῖες μπορεῖ κανεὶς νὰ γλιστρήσῃ ἀπὸ τὸ καλὸ εἰς τὸ κακό. Ἀπὸ τὴν ἁγιότητα εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια εἰς τὴν ἀπάτην. Ὅλη ἡ δύναμις τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡ εὐφυΐα του μποροῦν νὰ εὑρεθοῦν ἀνίσχυρα προσόντα γιὰ νὰ τὸν σώσουν ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ὄχι σπάνια ἡ αὐτοπεποίθησις ὤθησε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὲς πειὸ τραγικὲς ἀποτυχίες. Τὲς ἠθικὲς καὶ τὲς ὑλικές. Ἐξαίρεσιν ὁ ἄνδρας δὲν ἀποτελεῖ. Εἶναι πλᾶσμα τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος ὅλων τῶν ἄλλων δημιουργημάτων, ἔτσι εἶναι καὶ τοῦ ἀνδρός. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ κεφαλή. Ἀπὸ Αὐτὸν πρέπει ὁ ἄνδρας νὰ παίρνῃ τὸ ψυχικό του περιεχόμενο καὶ νὰ ἐκτελῇ τὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς ποὺ Ἐκεῖνος τοῦ δίνει μὲ τὰ τόσο πολύτιμα καὶ σοφὰ παραγγέλματά Του. Τοῦ ἀνδρὸς ἡ δύναμις καὶ ἡ σοφία μοιάζουν μὲ τὸν καλοκαιρινὸ ζέφυρο ποὺ μόλις κινᾷ τὰ φύλλα τῶν δένδρων. Τοῦ Θεοῦ μοιάζουν μὲ τὲς ὁρμητικὲς θύελλες ποὺ τίποτε μπροστά τους δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ, τίποτε ν' ἀντισταθῇ. Εἶναι πανίσχυρες.

Κάποτε εἶχα ἀκούσει τὴν ὡραία παρομοίωσι, ὅτι ἡ Πρόνοια καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Θεοῦ μας ὁμοιάζουν μὲ τὸ Ὑπουργεῖο τὸ στρατιωτικό, στὸ ὁποῖο πηγαίνουν ὅλοι οἱ στρατηγοὶ νὰ πάρουν τὲς διαταγές των προτοῦ ἀρχίσουν τὲς στρατιωτικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ συντρίψουν τὸν ἐχθρόν. Ἀφοῦ ὅμως ὅλοι πῆραν τὲς διαταγές των, κράτησεν ὁ Ὑπουργὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς μίλησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα, λέγοντάς τους ὅτι καθῆκόν τους εἶναι ὄχι μονάχα νὰ προσπαθήσουν νὰ προφυλάξουν τὸν ἑαυτό τους καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ νὰ φροντίσουν ὥστε αἱ διαταγὲς νὰ μεταβιβάζωνται ἁπλοποιημένες καὶ καθαρὲς σ' ὅλους ποὺ κάποιο τμῆμα διηύθυναν, ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθῃ σύγχυσις καὶ διακινδυνεύσῃ ἡ ὅλη ἐπιχείρησις. Μὲ τὴν ἔμφασι αὐτὴ ἂν προστεθῇ καὶ τὸ ὅτι ὁ ἄνδρας ἔρχεται μέσα στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς σὲ πολλὰς ἐπαφὰς ποὺ δὲν μπορεῖ ἡ γυναῖκα νἄλθῃ, γίνεται εὐνόητος ὁ ρόλος τοῦ ἀνδρὸς ὁ χριστιανικός. Καὶ ἀκόμα δείχνει πόσο πρέπει ὁ ἄνδρας νὰ δώσῃ σημασίαν εἰς αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ θεῖος Παῦλος σχετικὰ μὲ τὸ ὅτι κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ὁ Χριστός. Εἰς Αὐτὸν πρέπει νὰ ἀπευθύνεται ὁ ἄνδρας σὲ κάθε ἔργο καὶ ἐγχείρημά του. Νὰ Τὸν προβάλλῃ εἰς κάθε ἀγῶνά του ὡς σύμβολον. Νὰ ζητᾷ τὴν βοήθειάν Του σὲ κάθε κίνδυνον καὶ ἀπορίαν του. Νὰ ἁγιάζῃ τὴν πορεῖαν του μὲ τοὺς μεγαλοπνεύστους στοχασμοὺς Ἐκείνου καὶ στὴν οἰκογένειά του νὰ γίνεται ὑπόδειγμα ὑπακοῆς καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ θέλημά Του.

Κάθε παράβασις ἐντολῆς τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ Κυρίου μας συνεπάγεται ποινὰς καὶ ἀποτυχίας. Πολλαὶ καταστροφαὶ ἔρχονται μὲ τὴν ἀπειθαρχία στὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας. Κυρίως οἱ κίνδυνοι αὐξάνουν καὶ τὸ κακὸν πληθαίνει ὅταν περιφρονοῦμε τὰς πνευματικὰς καὶ θείας ἀρχάς.. Ἔρχεται τότε ἡ κα-

κοδαιμονία, ἡ θλῖψις, ἡ ἀνωμαλία, ἡ διαίρεσις, ἡ διάλυσις καὶ αὐτὴ πολλὲς φορὲς ἡ καταστροφή. Καὶ ἡ περιφρόνησις τῆς ἀνθρωπίνης ἐξουσίας κάποτε ὄχι μόνον ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται γιατὶ οἱ ἄνθρωποι κάποτε μεταβάλλονται εἰς ἑωσφόρους. Ἀλλὰ τί θὰ συμβῇ ὅταν δὲν ἀναγνωρίσουμε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὅλων καὶ ἑπομένως καὶ σὲ μᾶς; Μᾶς περιμένει μία ἀπώλεια ἀνυπολόγιστος. Γι' αὐτὸ ὁ ἄνδρας πρέπει, ὡς ρωμαλέος καὶ δυνατός, νὰ γίνῃ ὑπόδειγμα εἰς τὴν ζωὴν καὶ μὲ τὴν ἀναγνώρισι τοῦ Χριστοῦ ὡς τῆς μόνης ἰδεώδους ἀρχηγίας νὰ γίνῃ τὸ ὄργανο μιᾶς τάξεως καὶ εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον.

Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ὁ ἀρχηγὸς ποὺ θὰ ἔχουν ἐπὶ κεφαλῆς οἱ ἄνδρες εἶναι Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπάτησεν τὸν θάνατον καὶ ἀνέβη ἀφόβως ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἔγινε ὁλοκαύτωμα γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν μας. Ἡ δύναμις ὁλοκληρώνεται ὅταν σ' αὐτὴν ἔλθουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς θεϊκῆς δυνάμεως καὶ προστασίας. Δύναμις δίχως τὴν καθοδήγησιν τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις ποὺ νὰ μὴ ἁπαλύνεται ἀπ' τὴν ἀγάπη καὶ τὴν τρυφερότητά Του μπορεῖ νὰ ἀποβῇ κτηνώδης καὶ καταστρεπτικὴ σὲ ἄπειρες περιπτώσεις. Ἄνδρες, ἡ κεφαλή σας εἶναι ὁ Χριστός. Ὁ ἰδεώδης ἀρχηγὸς τοῦ καλοῦ, τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ ὡραίου.

Π. Φ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ

—Ὅσο βαρειὰ κι' ἂν εἶναι ἡ πίκρα σου, ἄφησε τὴν γαλήνη τῆς ὑπομονῆς νὰ τὴν σβύσῃ.

—Ὁ θόρυβος τοῦ θριάμβου συγκινεῖ τὲς μᾶζες. Μὰ σὺ μὴ ζητᾷς θορύβους καὶ συγκινήσεις στοὺς ὄχλους. Ζήτα μονάχα τὴν ἐπιδοκιμασία τῆς ἐσώτερης φωνῆς, τῆς συνειδήσεως.

—Τὸ καινούργιο ἐξέταζέ το μὲ τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος. Ἔτσι μὲ ἀσφάλεια θὰ οἰκοδομῇς.

—Οἱ φίλοι σήμερα εἶναι ὅπως τὰ κέρματα. Μὲ δύο ὄψεις. Ἀλλὰ ἡ φιλία πρέπει ὡς οὐσία νἄχῃ μιὰ ὄψι καὶ σ' αὐτὴν νὰ συγκεντρώνῃ ὅλην τὴν ἀξίαν.

—Ὅσοι μετανοιώνουν μποροῦν νὰ παρουσιάσουν πολλὲς περιπτώσεις καὶ ἐλατήρια. Γι' αὐτὸ ἡ μετάνοια δὲν εἶναι πάντα κάθαρσις. Πρόσεχε πρὸ παντὸς τὴν μετάνοια ποὺ ζητᾷ νὰ κερδίσῃ καιρὸ καὶ ναὕρῃ τὲς κατάλληλες συνθῆκες, γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ κακὸ λάθος. Κίνδυνος — θάνατος.

—Οἱ ἁγνοὶ ἄνθρωποι εἶναι πάντα τέτοιοι, ὅσες περιπλοκὲς καὶ δυσκολίες τοὺς βροῦν. Ἂν δὲν συμβαίνῃ αὐτὸ κάποτε, εἶναι γιατὶ δὲν εἶναι ὁλοκληρωτικὰ τέτοιοι. Πῶς θὰ τοὺς διακρίνῃς; Πρέπει πρῶτα σὺ νὰ γίνῃς ἁγνός.

—Οἱ δυστυχισμένοι γίνονται πειὸ δυστυχισμένοι μὲ τὸ νὰ μιλοῦν γιὰ τὴν δυστυχία τους στοὺς ἄλλους. Σὰν δὲν μποροῦν νὰ τὴν κρατήσουν αὐτοὶ τὴν δυστυχίαν τους πῶς περιμένουν νὰ τὴν σηκώσουν αὐτοὶ στοὺς ὁποίους τὴν λένε;

Π.

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ

Πολλοὶ χριστιανοὶ συχνὰ ἐρωτοῦν τοὺς ἱερεῖς: Τί σημασίαν ἔχουν τὰ δακτυλίδια τοῦ ἀρραβῶνος καὶ τοῦ γάμου, ἔχουν κανένα συμβολισμόν; Μάλιστα, ἔχουν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς λέγουν ὅτι ἡ συνήθεια αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας καὶ ἄλλοι ὅτι συμβολίζει τὸ τίμημα, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνδρας ἐπλήρωνε γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν γυναῖκα ἢ καὶ τὸν κρῖκον καὶ τὴν ἁλυσίδα τῆς ὑποδουλώσεώς της, ἀκριβῶς ὅπως συνέβαινε μὲ τοὺς σκλάβους τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Ἀλλὰ ὅλαι αὐταὶ αἱ ἑρμηνεῖαι δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Τὸ δακτυλίδι κατ' ἀρχὰς εἶχε σφραγίδα ἐπάνω. Ὁ ἄνδρας λοιπὸν ἔδιδε τὸ δακτυλίδι αὐτὸ μὲ τὴν σφραγίδα εἰς τὴν γυναῖκά του εἰς ἔνδειξιν, ὅτι τῆς ἔδιδε τὸ δικαίωμα αὐτὴ νὰ βάζῃ τὴν σφραγίδα, δηλαδὴ αὐτὴ νὰ ἀποφασίζῃ δι' ὅλα ὅσα ἀφοροῦσαν τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ σπιτιοῦ. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ἑρμηνεία. Θὰ προσέξατε ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀρραβῶνος ὁ παράνυμφος ἢ κουμπάρος ἀλλάσσει τὰ δακτυλίδια, καὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ θέτει εἰς τῆς γυναικὸς τὸν δάκτυλον καὶ τῆς γυναικὸς εἰς τοῦ ἀνδρὸς τὸν δάκτυλον. Αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ἑξῆς: Ὅτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο δὲν εἶναι ἀπόλυτος κύριος τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ ὅτι ὁ ἕνας ἐξουσιάζει τὸν ἕναν καὶ ὁ ἄλλος τὸν ἄλλον. Δηλαδὴ ἀλληλοεξουσιάζονται, γιατὶ εἶναι κοινὴ πειὰ ἡ τύχη των, ἀφοῦ ἀποτελοῦν μιὰ οἰκογένειαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Κριτοπούλου. Ἀλλὰ ἄλλοι χριστιανοὶ ἐρωτοῦν: Διατὶ τὸ δακτυλίδι τίθεται εἰς τὸν τέταρτον δάκτυλον τῆς χειρός; Ἰσίδωρος ὁ ἐπίσκοπος Σεβίλλης δίδει μίαν παράξενον ἐξήγησιν. Λέγει ὅτι ἀπὸ τὸν δάκτυλον αὐτὸν ξεκινᾷ μία φλέβα ἡ ὁποία καταλήγει εἰς τὴν καρδίαν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τῶν αἰσθημάτων. Ἄλλοτε τὰ δακτυλίδια ἦσαν χρυσοῦν μὲν διὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἀσημένιο διὰ τὴν γυναῖκα. Ἄλλοτε πάλιν σιδερένιο τὸ δακτυλίδι τοῦ ἀνδρός. Τὸ χρυσοῦν σημαίνει τὸ λεπτὸν καὶ τὸ ἁπαλὸν καὶ ἁγνὸν τῆς γυναικός. Τὸ σιδηροῦν σημαίνει τὸ στερεὸν καὶ ἰσχυρὸν τοῦ ἀνδρός, διότι τέτοιος εἶναι καὶ ὁ σίδηρος. Τὸ ἀσῆμι συμβολίζει τὴν σελήνην καὶ τὸ χρυσοῦν τὸν ἥλιον. Γνωστὸν ὅτι ἡ σελήνη παίρνει τὸ φῶς της ἀπὸ τὸν ἥλιον, δηλαδὴ τὸν ἄνδρα. Αὐτὰ σχετικὰ μὲ τὰ δακτυλίδια τοῦ ἀρραβῶνος.

Π.

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΝΑΟΙ

Μεγάλη προσοχὴ δέον νὰ καταβληθῇ εἰς τὸ ζήτημα τῶν τοποθετουμένων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς μας εἰκόνων ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ οὐσιώδους σημείου τῆς λατρείας ἔχοντος σχέσιν πρὸς ψυχικὰς λειτουργίας καὶ ἐκδηλώσεις ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Χριστιανικῇ πίστει. Πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐπεσκέφθην Κοινότητα ἐν ᾗ εἶχον τοποθετηθῇ εἰκόνες αἵτινες ὡς τέχνη καὶ χρωματισμὸς ἐχαρακτηρίσθησαν ἀκατάλληλοι ἐκ «τῶν ἄνω»· καὶ δικαίως. Εὐλαβῶς καὶ περισσῶς πειθαρχικοὶ οἱ διοικοῦντες ἔσπευσαν νὰ ἀντικαταστήσουν βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς ὅ,τι κακῶς εἶχε γίνῃ. Ἀλλὰ αἱ διὰ μεγάλης δαπάνης ἀντικαθιστάμεναι εἰκόνες, αἱ φιλοτεχνηθεῖσαι ὑπὸ ζωγράφου τῆς ὑποδείξεως ἐκ «τῶν ἄνω» καίτοι ὡς τέχνη ἦσαν πλέον ἄρτιαι, ὡς χρωματισμὸς παρουσίαζον τὰς αὐτὰς ὡς καὶ πρότερον ἐλλείψεις μὴ ἐμπρέπουσαι ἐν ὀρθοδόξῳ ναῷ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν μουσείῳ ἢ καὶ καλλιτεχνικῷ ἴσως περιοδικῷ προχωρημένης τέχνης ἢ καὶ ἐν κέντρῳ κοσμικῆς πολυτελείας καὶ χροιᾶς. Τὸ γεγονὸς ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν «τοῖς ἄνω» δὲν σημαίνει καὶ εἰδικότητα. Πᾶν δὲ πλημμέλημα πέριξ καὶ ἐντὸς τοῦ ναοῦ συνεπάγεται χρόνου πολλοῦ δυσαρέστους κρίσεις καὶ καταστάσεις. Διὰ τοῦτο εὐλαβῶς συνιστῶμεν, ὅπως εἰς ἑκάστην Ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν ἑδρεύῃ καὶ ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν, δεδοκιμασμένης ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς ὀρθοδόξου καὶ καλλιτεχνίας, εἰς ἣν νὰ ἀνατίθεται τὸ καλλιτεχνικὸν καὶ διακοσμητικὸν μέρος τῶν ναῶν ἢ τοὐλάχιστον ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη νὰ ἐγκρίνῃ τοὺς καλλιτέχνας καὶ τὰ σχέδια καὶ χρωματισμοὺς τῶν εἰκόνων. Ἡ εἰκονογραφία ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἔχει ἰδικάς της προϋποθέσεις καὶ σκοπόν. Καὶ ἡ ἀπεικόνισις καὶ ὡς σχέδιον καὶ χρωματισμὸς δέον νὰ προκαλῇ ὡρισμένα συναισθήματα καὶ σκέψεις. Ἂν θέλετε, ἡ εἰκονογραφία μας εἶναι προεισαγωγὴ καὶ συνοπτικὴ ἑρμηνεία μιᾶς εἰδικῆς ἐσωτερικῆς μυστικοπαθείας καὶ συντριβῆς καὶ οὐχὶ ἔκφρασις ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπιπολαίου καλλιτεχνικοῦ συναισθήματος. Τὸ χρῶμα δύναται πανταχοῦ νὰ ἀναζητηθῇ. Οἱ ναοί μας ὅμως ἔχουσιν ἄλλους προορισμούς.

ΛΥΠΗΡΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Μερικὰ γεγονότα καταδεικνύουσι πόσον προσεκτικοὶ πρέπει νὰ ὦσιν οἱ κληρικοί μας εἰς τυχὸν δηλώσεις των προκειμένου περὶ παροχῆς πληροφοριῶν περὶ τοῦ ποῖον τῶν ἄλλων δογμάτων εἶναι πλησιέστερον πρὸς τὸ εἰδικόν μας. Εὑρεθεὶς εἰς πόλιν ἐν ᾗ ἐκλήθην διὰ συμπληρωματικὴν κληρικὴν ὑπηρεσίαν, διεπίστωσα ὅτι σημαντικὸς κύκλος βαθμιαίως προσηλυτίσθη ὑπὸ ἀλλοδόξων κληρικῶν, οἵτινες ἤρχισαν τὸ ἔργον των ἐκ τῆς δηλώσεως ὅτι οὐδεμία δογματικὴ ἢ ἄλλη οὐσιώδης διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνων καὶ ὅτι αἱ διατυμπανιζόμεναι διαφοραὶ οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν εἰμὴ διαφοραὶ ἑρμηνείας ὑπὸ ἀτόμων ἐξενεχθεῖσαι. Καὶ κατ' ἀρχὴν βεβαίως ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰς κατόπιν συνεπείας μεγάλη ἡ ζημία ἡ προσγινομένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πίστιν μας. Οὐχὶ μόνον διότι οἱ προσηλυτιζόμενοι φορῶνται φανατικώτεροι τῶν ἐκ γενετῆς ἐν τοῖς ἄλλοις δόγμασιν, ἀλλὰ καὶ διότι χρησιμοποιοῦνται καταλλήλως ὡς γέφυρα περαιτέρω προσηλυτισμοῦ. Ἀδήριτος εἶναι ἡ ἀνάγκη τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἡ ἐν πνεύματι Χριστοῦ λῆψις ὑπ' αὐτῶν μέτρων πρὸς τερματισμὸν τῆς διαρροῆς. Καὶ κάτι ἄλλο: Ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ συστήσωμεν, ὅπως αἱ Ἐκκλησιαστικαί μας ἀρχαὶ ἐρευνοῦν περὶ τῶν γραφόντων πρὸς αὐτοὺς προσώπων πρὶν προβοῦν εἰς ἀπάντησιν ἐπιστολῶν καὶ θέσουν τὴν ὑπογραφήν των.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Εἰς ἐρωτήσαντα ἡμᾶς τί φρονοῦμεν περὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς ἀγγλικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπηντήσαμεν, ὅτι τὸ ὅλον ζήτημα δέον νὰ τεθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προοπτικῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς διαμορφώσεως ἐν ᾗ εὑρίσκεται τανῦν. Πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἑλληνικὴ εἶναι ἀπαραίτητος καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκῶν στελεχῶν ἱκανῶν καὶ κατηρτισμένων ἐν τῇ ἀγγλικῇ καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ θεολογίᾳ, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀγγλικῆς ὀρθοδόξου συγγραφικῆς ἐργασίας καὶ βιβλίων καὶ καταλλήλων πρὸς ἀκριβῆ μεταγλώττισιν κληρικῶν καὶ διότι ἡ παλαιὰ γενεὰ κυρίως ἐκκλησιάζεται. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἄπειροι λόγοι ἐπιβάλλουν τὴν διαφύλαξιν τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοὺς ὁποίους δὲν ἀναφέρομεν δι' ἔλλειψιν χώρου, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν ἄλλοτε. Παραλλήλως ὅμως πρὸς τὴν γραμμὴν ταύτην θὰ ἦτο σκόπιμος ἡ κατάρτισις εἰδικοῦ κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ σώματος ἐξ ἀλλοεθνῶν ὀρθοδόξων ἀγγλομαθῶν ἢ καὶ αὐτοχθόνων ἀμερικανῶν πολιτῶν ἢ καὶ προσηλύτων, οἵτινες ἢ νὰ ἀποσταλοῦν ὡς πυρῆνες εἰς διαφόρους περιοχάς, ἐργαζόμενοι ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων κοινοτήτων, λαμβάνοντες

ὅμως ἀμέσους διαταγὰς ἐκ συμβουλίου ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μας, ἢ καὶ ἐντὸς τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, τῶν ὁποίων τὰ μέσα νὰ χρησιμοποιῶσιν καθ' ὡρισμένας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος. Ἡ παροχὴ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας θὰ ἔχῃ ὡς ἀντικειμενικὸν στόχον τὴν διάδοσιν τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τοὺς μὴ Ἕλληνας Ὀρθοδόξους μὲ τελικὸν σκοπὸν τὴν ἵδρυσιν ἀγγλοφώνων ὀρθοδόξων κοινοτήτων, τὴν ἔκτασιν τοῦ προγράμματος τῶν ὁποίων νὰ διαγράψῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος κυρίως ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν προοπτικὴν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Π. Φ.

ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 4ης σελίδος)

σ' αὐτὲς τὲς προσευχές μας πρὸς τὸν Θεὸ καὶ αὐτὴν τὴν ἐξομολόγησιν τόσα εἶναι τὰ ἀσύστολα ψεύδη.... Ἡ ψευδομαρτυρία ἔγινε κοινὴ πλέον συνήθεια. Μάλιστα καὶ ἐπάγγελμα.... Καὶ οἱ εἰδικοὶ πληρώνονται ἁδρά. Πρέπει νὰ κερδιθοῦν αἱ δίκαι. Νὰ μὴ χάσῃ ὁ πελάτης. Νὰ διαφημισθῇ ὁ νομικός! Καὶ μέσα στὰ δικαστήρια; «Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου...». Ἀφῆστε καὶ τὴν φαντασία τὴν ταχύπτερη νὰ προσθέσῃ.... Ἀλλὰ εὐτυχῶς ὑπάρχει ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον!!! Ἀφοῦ μάλιστα καὶ κράτη ὁλόκληρα διαφημίζουν καὶ ὀργανώνουν τὸ ψεῦδος μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ παρασύρουν ὁμάδες καὶ ἄτομα καὶ νὰ μποροῦν ἀνενόχλητα νὰ καλλιεργοῦν τὸ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγάπης, τὸν πόλεμον ἀντὶ τῆς εἰρήνης, τὴν ἁρπαγὴν ἀντὶ τῆς δικαιοσύνης.... Προκλητικοί, θὰ πῆτε, οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ θὰ πῶ: Νὰ μὴ λησμονῆται ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ τὰ ἐξετάζουμε μὲ ἀνατομικὴ περιέργεια καὶ ἐγωϊστικὴ πολυγνωσία. Ὄχι γιὰ οἰκοδομὴ καὶ σωτηρία. Ἐκφράζουμε ἐμπιστοσύνη στὰ λόγια ἐκείνων «οἷς οὐκ ἐστι σωτηρία». Ἂς εἶναι φίλοι, γνωστοί, προσωπικότητες. Ἀλλὰ τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαρατήρητα. Μᾶς εἶναι τόσον ἀδιάφορα. Ἴσως γιατὶ τόσο ἐγωϊστικὰ ἑρμηνεύουμε τὴν ἀγάπη καὶ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ. Ἀδιάφορα, γιατὶ σὰν ν' ἀπευθύνωνται σ' ἄλλους ἀνθρώπους κι' ἄλλο κόσμο. Γιὰ λίγο χρῆμα προδίδουμε τὸν Θεό. Ὁ πωλητὴς ξεχνᾷ τὴν ἀλήθεια. Ὁ πιστὸς παραμερίζει τὸν Θεό. Ὁ πατέρας ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ. Λησμονᾷ τὸν ἐκπαιδευτικὸ καὶ θρησκευτικὸ καταρτισμὸ τοῦ παιδιοῦ. Ὁ κληρικὸς λησμονᾷ τὴν ἀποστολή του. Ὁ ἅγιος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσιο. Ὁ κληρικὸς περιφρονεῖται. Ὁ Θεὸς γίνεται συνεργὸς τοῦ ἐγκλήματος!!! Βρίσκονται καὶ οἱ τέτοιοι ἠθικοὶ χαρακτῆρες. Περίλυπος ἔφυγεν ὁ νέος τοῦ Εὐαγγελίου. Μαζύ του καὶ ὁ συνήγορος!!! Ἀλλὰ ἐμεῖς; Ἐμεῖς οὔτε κἂν βρισκόμαστε μεταξὺ Θεοῦ καὶ κόσμου. Βρισκόμαστε κάπου ἀλλοῦ. Σ' ἄλλο πλανήτη. Βασιλεία τοῦ Οὐρανοῦ!!! Βασιλεία, ἴσως θὰ λέγατε, τοῦ ἐγώ, τῆς ἡδονῆς, τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀκολασίας, τῆς ἀρνήσεως!... Καὶ ὅμως τόσα καὶ τόσοι δουλεύουν γιὰ τὴν ἀληθινὴ προετοιμασία. Μὰ ἐμεῖς δὲν συγκινούμαστε. Ἡ ψυχή μας ἀλλοῦ εἶναι προσκολλημένη. Τὴν ἀγνοοῦμε, τὴν περιφρονοῦμε μὲ λόγια, μὲ πράξεις, μὲ ἄρνησι. Βέβαια ὅ,τι σπείρει κανεὶς καὶ θὰ θερίσῃ. Ὁ νέος τοῦ Εὐαγγελίου τοὐλάχιστον προσπάθησε. Ἂς τὸ σκεφθοῦμε. Κάποια μέρα θὰ κληθοῦμε καὶ μεῖς νὰ δικαστοῦμε. Σκεφθεῖτε: Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἢ παντοτεινὴ θλῖψι καὶ δυστυχία. Μὴ περιμένετε τὸν Δικαστὴ-Θεὸ νὰ τὸ πῇ. Πρέπει νὰ τὸ σκεπτώμαστε μόνοι μας.

Π. Φ.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Εἰς τὸ ἄρθρον «Ψυχοθεραπευτικὴ καὶ Ἐξομολόγησις τοῦ τεύχους Ἀπριλίου—Ἰουνίου, ἀριθ. 86-88, ἀντὶ Dr. J. Brener ἀνάγνωθι Dr. J. Breuer. Ἐπίσης εἰς τὴν 3ην σελίδα, στήλη δευτέρα καὶ σειρὰ 14η, ἀντὶ «ὑποχωρησάντων» ἀνάγνωθι «ὑποχωρησασῶν» κλπ.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΥΝ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

★ Τὴν χειροτονίαν κληρικοῦ εἰς ἐπίσκοπον, ὅταν εἶναι κωφὸς ἢ τυφλός.

☆ Τὸν ἐπίσκοπον νὰ προβαίνῃ εἰς χειροτονίας κληρικῶν ἐπὶ χρηματικῇ ἀμοιβῇ.

★ Τὴν παραδοχὴν μαρτυριῶν κατὰ κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ἄνευ ἐξετάσεως τῆς ὑπολήψεως τοῦ κατηγοροῦντος.

★ Τὴν ὑπὸ κληρικοῦ ἀπόκτησιν καπηλείου ἢ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἀπασχόλησίν του.

★ Τὴν ὑπὸ κληρικῶν τέλεσιν τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος ἐν οἰκίαις.

Οἱ μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς σχετικοὺς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω κανόνας τιμωροῦνται διὰ καθαιρέσεως.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΑ μέλη τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχουν ἕνα λαμπρὸν χριστιανικὸν μέλλον νὰ ἀπολαύσωσιν, ἀρκεῖ μόνον νὰ δείξωσιν ἐμπράκτως τὸ ἐνδιαφέρον των εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνηνθρωπίσθη καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἱδρύθη δι' ἕνα μόνον σκοπόν: Νὰ σώσῃ ψυχάς. Καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς ἡ μόνη ἀληθινὴ καὶ ἀκεραία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, μᾶς δείχνει τὸν δρόμον ποὺ ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν διὰ νὰ κληρονομήσωμεν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὅμως καὶ ἡμεῖς, ὡς μέλη τῆς ἀληθινῆς ταύτης Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ φανῶμεν ἀντάξιοι τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ γίνωμεν κάτοικοι τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ. Ἄρα πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἐκτελῶμεν τὰ χριστιανικά μας καθήκοντα πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας.

Ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καθήκοντα τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι νὰ μετέχῃ τακτικὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τῶν μυστηρίων ἔρχεται ὁ Χριστιανὸς εἰς στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ταυτοχρόνως λαμβάνει τὰ ψυχικὰ ὅπλα νὰ πολεμήσῃ τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς. Ἐπίσης λαμβάνει καὶ τὴν δύναμιν νὰ ζήσῃ πραγματικὸν χριστιανικὸν βίον. Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονήσῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν μυστηρίων, πρὸ παντὸς τῆς Θείας Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς Θείας Κοινωνίας. Διὰ μὲν τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως ὁ ἁμαρτωλὸς καθαρίζεται ψυχικῶς ἀπὸ τὰς πολλάς του ἁμαρτίας καὶ γίνεται δίκαιος ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Διὰ δὲ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Κοινωνίας λαμβάνει ὁ Χριστιανὸς αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὕτως ἑνούμενος ψυχικῶς μετὰ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος εἰς τὸ ἑξῆς τὸν ἐνισχύει εἰς κάθε βῆμα τῆς ζωῆς του.

Καθῆκον ἐπίσης τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἔρχηται τακτικὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὅμως δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἁπλῶς παρὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, πρέπει ἐπὶ πλέον ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ λησμονήσῃ τὰ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καὶ νὰ προσηλωθῇ ὁλοτελῶς εἰς προσευχὴν πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι πραγματικὰ Χριστιανὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὡσὰν τὸν τελώνην, εἰς τὴν γνωστὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, ἐκκλησιάζεται ὄχι διὰ νὰ ἐπιδειχθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ ζητήσῃ ἔλεος· ὄχι διὰ νὰ καυχηθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἁμαρτωλόν του κατάστασιν· ὄχι διὰ νὰ ὑψωθῇ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ νὰ ταπεινωθῇ ἔμπροσθεν τῆς μεγαλειότητος τοῦ Θεοῦ. Τοιαύτη εἶναι ἡ στάσις τοῦ Χριστιανοῦ ὁ ὁποῖος πραγματικῶς θεωρεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἅγιον καὶ ἱερὸν μέρος. Δυστυχῶς ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κέντρον συγκεντρώσεως καὶ συζητοῦν ἐνῷ τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία. Αὐτοὶ βλάπτουν ὄχι μόνον τὸν ἑαυτόν τους, ἀλλὰ ταυτοχρόνως σκανδαλίζουν καὶ τὸν πλησίον αὐτῶν Χριστιανόν, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς ἀνησυχίας δὲν δύναται νὰ προσευχηθῇ. Ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἐκκλησιαζόμενος ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται οὐδεμία συζήτησις ἐνῷ εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διότι τοιοῦτόν τι δεικνύει μεγάλην ἀσέβειαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εὐλόγως, διότι τῆς συνομιλίας μετὰ τοῦ Θεοῦ προτιμᾷ ἐκείνην τὴν μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλο ἐξ ἴσου σπουδαῖον καθῆκον τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι νὰ πράττῃ καλὰ καὶ ἐνάρετα ἔργα. Ἀντάξιοι λοιπὸν Χριστιανοὶ εἶναι ὄχι οἱ ἁπλῶς πιστεύοντες, ἀλλὰ οἱ συνοδεύοντες τὴν πίστιν μὲ ἔργα. Σαφῶς καὶ εὐθέως ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος (Ἰακ. 2:14-17): «Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχει, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν». Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου συμπεραίνομεν τὸ ἑξῆς: Ὁ ἐφοπλιζόμενος μόνον μὲ πίστιν ἀποκλείεται νὰ κληρονομήσῃ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. «Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσσουσι». (Ἰακ. 2:19-20). Καὶ τὰ δαιμόνια δηλαδὴ γνωρίζουν ὅτι ὑπάρχει Θεός, ὅμως ἐπειδὴ ἐνεργοῦν ἐναντίον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἶναι κατηραμένα καὶ καταδικασμένα εἰς αἰώνιον κόλασιν. Τὰ ἔργα τὰ καλὰ συνεπῶς εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ζωὴ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι περίοδος δοκιμασίας κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἐξετάζεται λεπτομερῶς διὰ νὰ καταδειχθῇ ἐὰν εἶναι ἄξιος νὰ γίνῃ κάτοικος τοῦ παραδείσου. Ἐὰν μὲν ζήσῃ σύμφωνα μὲ τὰς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκτελέσῃ πιστῶς τὰ καθήκοντά του πρὸς τὸν πλησίον, θὰ λάβῃ ὡς πρέπουσαν ἀμοιβὴν τὸν Παράδεισον. Ἐὰν δὲ περιφρονήσῃ τὸν Χριστὸν καὶ

τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ἀκολουθήσῃ ἄσωτον καὶ ἁμαρτωλὸν βίον, αἰωνίως θὰ ὑφίσταται τὴν δικαίαν τιμωρίαν.

ΦΩΤΙΟΣ ΦΩΤΙΟΥ
Ἀπόφοιτος Θεολογ. Σχολῆς Brookline

ΤΟ ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΜΑ . . .

Ἀνοίξανε τὰ οὐράνια σήμερα. Νοιώθω πὼς μιὰ λειτουργία ψάλλεται μέσ' στὴν ψυχή μου. Ἕνας δυστυχισμένος εἶχε ξεχάσει τὸν Θεὸ ὁλότελα. Τὸ εἶχα αἰσθανθῆ καὶ πλάκωσε ἡ μαύρη νύχτα τῆς λύπης μέσα μου. Σήμερα ὅμως γύρισε . . . Ἦρθε νὰ μοῦ πῆ τὸ μυστικό του . . . Μὲ μιᾶς ὁλόκληρη ἄνοιξι ἁπλώθηκε παντοῦ καὶ τὰ πουλιὰ ὕψωσαν τὸ θριαμβευτικὸ τραγοῦδι τῆς χαρᾶς. Τὸν εἶχε παραδείρει ἡ μοναξιά, τοῦ κόσμου ἡ ἀδιαφορία. Ἡ πάχνη τῆς παγωνιᾶς, ἡ βροχὴ καὶ τὸ χαλάζι τοῦ ἀπροστάτευτου κι' ἀνοδήγητου λογισμοῦ τὸν εἶχε παρασύρει . . . Μὰ τώρα μιὰ ἀγγελικὴ φωνὴ παιδιοῦ τὸν ἔσυρε ἔξω ἀπ' τὸ σκοτεινὸ ἄντρο τοῦ ψυχικοῦ χαμοῦ. Τὸν καλημέρησε μέσα στὴν μοναξιά, τὸν πίστεψε γιὰ καλὸ καὶ ἅγιο, τοῦ εἶπε τὸν λόγο τὸν καλό. Ἀλήθεια δὲν ἦταν πειὰ μόνος καὶ περιφρονημένος. Τὸν χαιρετοῦσε ὁ κόσμος μὲ τὴν ἀθωότητα ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ. Δάκρυα στὰ μάτια του κυλοῦν . . . Ξυπνοῦν μέσα του τὰ περασμένα. Θυμᾶται τώρα σβυσμένες μορφές, λησμονημένες καλωσύνες. Ἡ καρδιά του χτυπᾶ μὲ παράπονο. Τόσα χρόνια λύπης τῆς ἔδωκε. Κύριε, λέγει, εἶμαι καὶ πάλιν κοντά Σου. Πρόσταξέ με. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τόση εὐτυχία, τὴν τόση ἀποκάλυψι, τὴν τόση εὐλογία. Καρδιὰ πληγωμένη ἤμουνα ποὺ κούρνιαζε μέσα στὸ κλουβὶ τῆς ἀνάγκης, τοῦ ἀγῶνα τῆς ζωῆς, τῆς αὐτοπλάνης καὶ τοῦ μίσους κι' ἦρθε τὸ χέρι Σου νὰ μ' ἐλευθερώσῃ. Καὶ κλαίει ὁ ἄνθρωπος ποὺ ξαναγύρισε. Κοὶ κλαίω κι' ἐγὼ μαζύ του! Μιὰ παιδικὴ φωνὴ . . . Κι' ὕστερα νὰ ὁ δρόμος ὁ ἡλιόλουστος μπροστά. Ἀλήθεια τόσο λίγο ζητᾶ ἡ ψυχὴ . . . ἀπ' τὸν πλησίον! . . .

Π.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑΞΙΣ

Εἶναι καὶ πάλιν καιρὸς νὰ ὑπενθυμίσωμεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὅτι οἱ ναοὶ ἀνήκουν εἰς ὅλους καὶ ὅτι εἶναι ἀντιχριστιανικὸν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἄλλοι τούτων ἔχουν προνόμια καὶ ἄλλοι οὐχί. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅλοι ἔχομεν τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Συνεπῶς καὶ εἰς τὰ ζητήματα τοῦ τρόπου, τοῦ χρόνου καὶ τῆς τάξεως ἐν τῇ τελέσει τῶν ἱερῶν μυστηρίων πρέπει ἀναλόγως νὰ σκεπτώμεθα. Ἂς εἴμεθα συνεπεῖς εἰς τὴν τήρησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐδηλώσαμεν ὅτι θὰ τελέσωμεν ἱερὰ μυστήρια καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τούτων ἂς συμπεριφερώμεθα σεμνῶς καὶ εὐσεβῶς, διότι αὐτὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὁ ἱερὸς χῶρος καὶ ἡ ἰδιότης μας ὡς χριστιανῶν. Πολλὴ εἶναι ἡ ζημία ὅταν καὶ ὡς πρὸς τὰς σκέψεις καὶ ὡς πρὸς τοὺς λόγους μας καὶ ὡς πρὸς τὴν γενικὴν συμπεριφοράν μας δίδωμεν κοσμικὸν χαρακτῆρα εἰς αὐτά. Ὀλίγη κατανόησις καὶ πρὸ παντὸς ὀλίγη πνευματικότης ὠφελοῦν αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι τὰς ἔχουν. Ἂς ἀντιληφθῶμεν τὴν σοβαρότητα τοῦ πράγματος.

ΔΙΑΒΑΖΕΙΣ . . . ΜΑΘΑΙΝΕΙΣ

★ Ἀπὸ πολλὰ Μηναῖα καὶ Ὡρολόγια λείπει ἡ μνήμη καὶ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου καὶ κυρίως ἀπὸ ἐκεῖνα ὡρισμένης περιόδου κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ἱερά μας βιβλία ἐξετυποῦντο ἐν Βενετίᾳ. Ὁ λόγος τῆς παραλείψεως ταύτης δὲν προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς τὸ σπουδαῖον ἔργον του, ἀλλὰ ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς λογοκρισίας, ἥτις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἤθελε νὰ τιμᾶται ὁ Ἱερὸς οὗτος ἀνήρ, ὅστις ἀνέτρεψε τὰ ἐγωϊστικὰ αὐτῆς σχέδια.

★ Κατὰ τοὺς δέκα πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως προκειμένου περὶ σοβαρῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ δογματικῶν τοιούτων οὐδέποτε ἔγραφον «οἰκείᾳ ἐξουσίᾳ», ἀλλὰ πάντοτε συνεκάλουν τὰς Συνόδους των καὶ ἐξήγγελον τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ὡς πρόεδροι αὐτῶν. Ὡμίλουν λοιπὸν κατὰ Συνοδικὴν ἐτυμηγορίαν.

★ Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος δὲν ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Σιλβέστρου ὡς ἰσχυρίζονται οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, ἀλλὰ ὑπὸ Ἱεράρχου Ὀρθοδόξου τοῦ Βυζαντίου ὀλίγας μόνον ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του παρὰ τὴν Νικομήδειαν μετ' ἐνδείξεων ἄκρας εὐσεβείας καὶ πίστεως ἀφοῦ καὶ ἀπέθανε φέρων τὰ λευκὰ ἐνδύματα τοῦ νεοφωτίστου, μὴ θελήσας πλέον νὰ περιβληθῇ τὰ αὐτοκρατορικὰ πολυτελῆ ἐνδύματά του.

★ Ἱλαστήριον ἐκαλεῖτο τὸ κάλυμμα τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης ἐν τοῖς Ἁγίοις τῶν Ἁγίων καὶ συνίστατο ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ μήκους 2½ πήχεων καὶ πλάτους 1½. Εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ἱλαστηρίου ἵσταντο δύο χερουβεὶμ ἐκ χρυσοῦ ἐκτείνοντα τὰς πτέρυγας πρὸς ἄλληλα καὶ καλύπτοντα αὐτό. Δικαίωμα νὰ πλησιάζῃ τὸ ἱλαστήριον εἶχε μόνον ὁ ἀρχιερεὺς μίαν φορὰν τὸ ἔτος καὶ ἐρράντιζεν αὐτὸ διὰ τοῦ αἵματος τῶν θυσιασθέντων ζώων.

Π.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΘΥΕΛΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΩΤΟΣ»

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΟΥΜΑΝΗ, Βουλευτοῦ

Σελ. 88. Ἀθῆναι, 1953.

Κομψὸ εἰς ἐμφάνισιν παρεδόθη εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τὸ νέον βιβλίον τοῦ ἐκλεκτοῦ διανοουμένου Βουλευτοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Θύελλα Ἑλληνικοῦ Φωτός. Ἐκεῖ μέσα ζωντανεύουν πραγματικὰ ὁρμητικὲς αἱ θύελλες, ποὺ εἶναι προοίμια καθαρῆς κι' ἀνώτερης δημιουργίας στὸ ἐθνικό, τὸ ἰδεαλιστικὸ κι' ἀκόμα καὶ στὸ ἠθικὸ ἐπίπεδο. Βυθομέτρης ὁ κ. Ρουμάνης, μὲ γνῶσι βαθειὰ τῆς ἀνατομίας ὅλων τῶν ἐκφάνσεων τῆς ψυχῆς, καλλιεργητὴς τῶν θετικῶν καὶ δημιουργικῶν ἰδανικῶν, ἀκρίτας ἐπάνω στὲς ἐπάλξεις τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου, μὲ συναίσθημα ποὺ καὶ αἱ πειὸ λεπτὲς χορδές του συλλαμβάνουν τοὺς ὁραματισμοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος καὶ τῶν ποιητῶν ποὺ ὡμίλησαν γιὰ ὡραιόκοσμους καὶ κατευθύνσεις καὶ ἔχει τὴν εὔρωστη δύναμι νὰ τὰ μεταβάλλῃ σὲ ρεύματα καὶ δυνάμεις μιᾶς ἀναδημιουργικῆς πνοῆς, ἔρχεται στὸ βιβλίο του αὐτό, μὲ γλῶσσα ποὺ ἄλλοτε γίνεται ἁπαλὴ μουσικὴ συγχορδία καὶ ἄλλοτε ἀστραπὴ μέσα στὲς σκοτεινὲς νυχτιές, νὰ στρώσῃ ἕνα ὑπέροχο πνευματικὸ τραπέζι μπροστὰ στὲς εὐαίσθητες καὶ εἰλικρινεῖς καρδιές. Τὰ νειᾶτα ποὺ πολέμησαν γιὰ τὴν ἑλληνικὴ δόξα καὶ τὴν ἄνθησι τοῦ αἰώνιου πολιτισμοῦ, οἱ θεσμοὶ ποὺ συγκρατοῦν τὰ ἔθνη ἀπὸ τὲς περιπέτειες, οἱ λυρισμοὶ τοῦ Μαβίλη καὶ τοῦ Κάλβου, ἡ ἁπλότης, οἱ προγονικοὶ θρίαμβοι καὶ τὸ κάλλος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, εὑρίσκουν ἀπήχησι βαθειὰ μέσα στὴν ἐθνικο-χριστιανική του ψυχὴ ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ σαλπίσματα πρὸς τὰ ἐμπρός, γιὰ πολιτιστικὲς νίκες καὶ δημιουργίες θρησκευτικῶν συνειδήσεων.

Π.

«ΣΤΟΥ ΝΑΖΩΡΑΙΟΥ ΤΟ ΔΡΟΜΟ»

ΣΗΦΗ ΚΟΛΛΙΑ

Σελ. 32. Νέα Ὑόρκη, 1953.

Ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὴν πλουσίαν θρησκευτικὴν του ποιητικὴν παραγωγὴν κ. Σήφης Κόλλιας τελευταίως προσέθεσεν εἰς τὸ ἀξιοσημείωτον ἔργον του τὴν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ποιητικὴν συλλογήν, τὴν ὁποίαν προλογίζει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου Παντελεήμων. Ὁ ὡραῖος καὶ ἀναγεννητικὸς Ναζωραῖος ὁδηγεῖ τὴν ἁρμονικὴ ἔκφρασι καὶ τὸν βαθυστόχαστο συλλογισμὸ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ πολιτισμένου ποιητοῦ. Ἀπὸ τὸ νέο βιβλίο του μιὰ γοητευτικὴ κι' ἀβίαστη πνοὴ θαρρεῖς πὼς ἀναρριχᾶται μέσα στὸ πειὸ ὑψηλὸ εἶναι σου καὶ παρακινεῖ τὸν χριστιανικὸ ὀργασμό, τὸν ὥς τώρα ἴσως ἀνεκδήλωτο, νὰ ἀναπτύξῃ δραστηριότητα. Θαρρεῖς πὼς βαδίζεις μέσα σὲ ἐρημιὰ καὶ ἕνας ἀποκαλυπτὴς ἄγγελος ρυθμικὰ κι' ἁπαλά, μὲ γλυκοστάλακτους στοχασμούς, περιγράφει τὲς οὐράνιες χαρὲς ποὺ θ' ἀπολαύσῃς σὰν δὲν παραιτηθῇς στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς πυρόκαυστης ἀνομίας. Πολὺ ρωμαλέος βγαίνει μέσα ἀπ' τὸ βιβλίο του αὐτὸ ὁ ποιητὴς καὶ ἔχει ἕνα τόσο ἁγνὸ κι' ἑλκυστικὸ τρόπο γιὰ νὰ μπαίνῃ στὸ κέντρο τῆς δικαιοσύνης, τῆς τιμῆς καὶ τῆς πίστεως.

Π.

ΚΛΕΠΤΟΥΝ...

(Συνέχεια ἐκ τῆς 8ης σελίδος)

γικὴ εἶναι ἡ περίοδος τῆς πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς κλοπῆς ποὺ περνοῦμε. Καὶ οἱ φοβεροὶ κλέπται ἀντὶ νἆναι σιδηροδεμένοι φέρνουν κάποτε καὶ μεγάλους τίτλους γιὰ νὰ γίνεται πειὸ ἐπικίνδυνο ἔτσι τὸ ἔργο τους.

Σὺ Χριστιανέ, κλέπτεις; Πρόσεξε. Μπορεῖ κανένας νόμος νὰ μὴ σὲ συλλάβῃ. Μπορεῖ νὰ ξεφύγῃς ὅλα τὰ βλέμματα. Μὰ τὸν Θεὸ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ τὸν γελάσῃς. Καὶ ὕστερα ξέρεις τί σὲ περιμένει.... Τὸ ξέρεις....

Π.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ

«Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.» (Ματθ. Ε΄. 44-45)

ΜΑΡΚΟΣ

«Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.» (Μάρκ. Ι΄. 15)